

nr 78

IULETYN TEPIS

**Polskie Towarzystwo Tłumaczy
Przysięgłych i Specjalistycznych
TEPIS ♦ Członek Międzynarodo-
wej Federacji Tłumaczy FIT
♦ Polish Society of Sworn and
Specialised Translators TEPIS
♦ Société polonaise des traduc-
teurs assermentés et spécialisés
TEPIS ♦ Polnische Gesellschaft
vereidigter Übersetzer und Fach-
übersetzer TEPIS ♦ Польское
общество присяжных и специа-
лизированных переводчиков
TEPIS**

*Jesień 2012 -
Lima 2013*

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Prziśięgłych i Specjalistycznych TEPIS powstało jako Polskie Towarzystwo Tłumaczy Ekonomicznych, Prawniczych i Sądowych w 1990 r. TEPIS ma na celu pogłębianie wiedzy w zakresie sztuki przekładu, ochronę praw autorskich tłumaczy i reprezentowanie interesów tłumaczy wobec władz RP. TEPIS jest członkiem Międzynarodowej Federacji Tłumaczy FIT, organizacją pożytku publicznego oraz członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Sądowych EULITA. Obecnie liczy 831 członków.

Znakomitą większością członków Towarzystwa stanowią tłumacze przysięgli. Siedziba Rady Naczelnej Towarzystwa mieści się w Warszawie, zaś w Szczecinie, Wrocławiu, Krakowie, Żarach, Bytomiu i Białymstoku działają Koła PT TEPIS, których adresy podajemy poniżej.

Towarzystwo TEPIS organizuje warsztatowe spotkania w ramach doskonalenia zawodowego tłumaczy przysięgłych i specjalistycznych: Warsztaty Przekładu Prawniczego i Specjalistycznego, Repetytoria dla Tłumaczy Prziśięgłych i Specjalistycznych oraz Międzynarodowe Forum Przekładu Prawniczego i Sądowego. Dotychczas odbyło się wiele spotkań krajowych i międzynarodowych, podczas których wygłoszono 988 referatów. Ponadto w Szczecinie, Krakowie, Sosnowcu, Wrocławiu, Białymstoku i Zielonej Górze tłumacze wymieniają doświadczenia w ramach repetytoriów i na spotkaniach o różnej częstotliwości.

Członkowie Towarzystwa, którymi mogą być również cudzoziemcy zamieszkali poza terytorium RP, dzielą się na członków nadzwyczajnych, członków zwyczajnych, członków ekspertów, członków wspierających i członków honorowych.

Członkiem nadzwyczajnym Towarzystwa może zostać tłumacz przysięgły i tłumacz specjalistyczny o kwalifikacjach uznanych za równoważne z przewidzianymi w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego po udokumentowaniu co najmniej 3-letniej praktyki zawodowej.

Członkiem zwyczajnym może zostać członek nadzwyczajny z 10-letnią praktyką zawodową.

Członkiem ekspertem może zostać tłumacz wyróżniający się kwalifikacjami wśród członków zwyczajnych, uzyskując w ten sposób najwyższy status członkowski.

Członkiem wspierającym może być osoba fizyczna lub prawna po zadeklarowaniu regularnego wsparcia finansowego dla Towarzystwa. **Członkiem honorowym** może być osoba krajowa lub zagraniczna, zasłużona dla Towarzystwa.

Członkowie PT TEPIS otrzymują bezpłatnie „**Biuletyn TEPIS**”. Wybrane referaty wygłoszone na seminariach, a także artykuły na tematy ważne dla tłumaczy publikowane są w nieperiodycznym czasopiśmie „**Lingua Legis**”. Wydawnictwo Translegis (d. Wydawnictwo TEPIS) wydaje książki nt. teorii i praktyki przekładu, w tym „Kodeks tłumacza przysięgłego z komentarzem” i wybory specjalistycznych tekstów paralelnych w językach angielskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim, polskim i włoskim oraz podręczniki dla tłumaczy. Nasze adresy:

Biuro Rady Naczelnej PT TEPIS, szef Biura RN Maria Piasecka, ul. Krasińskiego 16 lok. 134.

01-581 WARSZAWA. Tel./faks (+48)(22) 839 49 52. E-mail: tepis@tepis.org.pl

Rach. nr 46 10201026 00001502 0117 5983, PKO BP II O/Warszawa

Dolnośląskie Koło PT TEPIS we Wrocławiu, prezes mgr Jerzy Ogonowski, ul. Januszowicka 17/19 m. 8, 53-135 Wrocław, tel. (71) 367 65 66

Górnośląskie Koło PT TEPIS w Bytomiu: prezes dr Aleksandra Podgórnjak-Musil, Pl. Kościuszki 9/34, 41-902 Bytom, tel 661 200 100

Lubuskie Koło TEPIS w Żarach, prezes dr Piotr Gadomski, ul. Miła 1a, 68-200 Żary, tel. (68) 363 03 77, faks (0-68) 363 03 78

Małopolskie Koło PT TEPIS w Krakowie, prezes dr Maria Metzler, Skr. poczt.119, 30-104 Kraków 45, tel./faks (12) 422 17 40

Pomorskie Koło PT TEPIS w Szczecinie, prezes mgr Paulina Leśniak, ul. Monte Cassino 37 p. 316, 70-464 Szczecin, tel./faks (91) 433 03 73

Podlaskie Koło PT TEPIS w Białymstoku, prezes Krystyna Sacha, ul Wierzbowa 3/1, 15-743 Białystok, Tel. (85) 651 8627

**Druk deklaracji członkowskiej można otrzymać z Biura Rady Naczelnej
lub pobrać ze strony: www.tepis.org.pl.**

TYMCZASEM W ŚWIECIE TŁUMACZY SĄDOWYCH – EUROPEJSKA WIOSNA LUDÓW

OD REDAKCJI

Co prawda człowiekowi zawsze lżej na duszy, jak się dowie, że innym nie jest wcale lepiej i że ma z kim sobie ponarzekać, ale międzynarodowe spotkania tłumaczy sądowych były w ostatnich latach okazją nie tylko do wylewania łez z powodu mizerii ich statusu zawodowego w krajach europejskich. Tłumacze się burzą, podejmują zdecydowane i coraz lepiej zorganizowane działania, wspierają się nawzajem w walce o godne miejsce w społeczeństwie ...

A walka ta trwa właściwie od zarania dziejów zawodu: na tłumaczu zawsze bowiem ciążyło piętno drugorzędności, osoby pogrążonej w cieniu autora, zwłaszcza biurokraty, w którego mniemaniu tłumacz zaledwie powtarza cudze myśli, wykonuje prostą i przyjemną pracę, niewymagającą ani szczególnych kwalifikacji, ani też wielkiej zapłaty za niewielki przecież trud.

Doskonale to podsumował w swoim czasie (1970) Robert Payne - prezes Komitetu Tłumaczy Amerykańskiego PEN Klubu: „Tłumacze to proletariusze literatury, którzy nie mają nic do stracenia poza łańcuchami”. Polscy tłumacze dodaliby do tego pewnie jakąś większą kulę u nogi, bo też lubią sobie ponarzekać. Na szczęście nie wszyscy na utyskiwaniach poprzestają.

Ci najaktywniejsi – w tym TEPIS - co to bunt przekuwają w czyn, już od 2000 roku udzielali się w unijnych projektach Grotius, AGIS i Forum Refleksji, żeby w 2010 r. doprowadzić do powstania Europejskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Sądowych EULITA oraz wydania dyrektywy 2010/64/UE ws. prawa do tłumaczenia w postępowaniu karnym. W myśl tej dyrektywy tłumaczenie musi mieć jakość „wystarczającą do zagwarantowania rzetelności postępowania”, co znaczy, że tłumaczenie musi być wykonywane przez wykwalifikowanych tłumaczy. Czyli takich, którzy mają godne miejsce w społeczeństwie i są godziwie wynagradzani.

Ponieważ nie tylko w Polsce tłumacze sądowi są niedoceniani, walka o ich lepszy status toczy się w każdym kraju Unii z osobna, a wspólnie - na forum międzynarodowym pod auspicjami Stowarzyszenia EULITA i FIT. W lutym 2012 roku odbyła się międzynarodowa konferencja czeskiej Izby Tłumaczy Sądowych w Pradze, w kwietniu 2013 roku odbędzie się międzynarodowa konferencja angielskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Policyjnych i Sądowych w Londynie, zaś TEPIS otrzymał już auspicje EULITA dla podobnej konferencji międzynarodowej zaplanowanej na kwiecień 2014 roku, która odbędzie się prawdopodobnie w naszym pięknym Krakowie. Ponadto - już we wrześniu - konferencja Komitetu Tłumaczy Prawniczych i Sądowych FIT w Belgradzie. Na dalszych kartach podajemy szczegóły tych konferencji.

Walka o wspólne cele nie jest łatwa, bo środowisko tłumaczy przysięgłych jest mocno zróżnicowane, mało solidarne. Wykonując różne zawody, zawód TP uprawiają na marginesie (patrz wyniki ankiety „TP 2012”). A że często grzeszą nieznaną jakością prawa, więc stają przed Komisją Odpowiedzialności Zawodowej ... Właśnie dla ułatwienia życia wszystkim tłumaczom przysięgłym KOZ opracowała *Zasady oceny poprawności prowadzenia repertorium TP, które w całości przytaczamy na pierwszym miejscu*. Zaraz potem – korzystne dla TP zmiany w kodeksie postępowania karnego oraz ważne pisma Ministerstwa Sprawiedliwości.

Zapraszamy też do lektury bogatego działu „Problemy praktyki zawodowej tłumacza przysięgłego” oraz ciekawych artykułów w rubryce „Tłumacze na świecie”.

Zyczymy przyjemnej i pożytecznej lektury!

SPIS TREŚCI

Zasady KOZ oceny poprawności prowadzenia repertorium TP	3
Ustawa o zmianie kodeksu postępowania karnego 2012	6
Stanowisko PT TEPIS ws. deregulacji zawodu TP	8
Ministerstwo Sprawiedliwości ws. deregulacji	9
MS o tłumaczu w prawie o aktach stanu cywilnego	10
Sprawozdanie KOZ za 2012 rok	12
Wyniki ankiety „Tłumacze przysięgli 2012”	17
Takie były XXVI WPPS w Warszawie	20
Repetytoria i Warsztaty TEPIS-u 2012-2013	22
XIV Krakowskie Repetytorium TPS	22
Pierwsze szkolenie TEPISu dla prokuratorów	23
Ostatnie Warsztaty projektu TRAFUT	24
Umowa z Włoskim Stowarzyszeniem Tłumaczy	25
Kalendarium konferencji dla tłumaczy	25
Forum FIT w Belgradzie	27
Konferencja APCI w Londynie	29
Sytuacja tłumaczy policyjnych i sądowych w Anglii 2013	30
Spotkanie z Profesorem Chomsky’em 2012	34
Kanada w oczach kolegi Wojciecha	37
Problemy praktyki zawodowej TP	38
Orientacyjne wolnorynkowe ceny za tłumaczenie	46
Gratulujemy tytułu nowym Członkom Zwyczajnym	46
Witamy nowych Członków Nadzwyczajnych	47
Składka członkowska PT TEPIS	47
Liczba członków PT TEPIS	47
Tabela stawek wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego .	48

ZASADY OCENY POPRAWNOŚCI PROWADZENIA REPERTORIUM CZYNNOŚCI TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO STOSOWANE PRZEZ KOMISJĘ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ TŁUMACZY PRZYSIĘGŁYCH PRZY MINISTRZE SPRAWIEDLIWOŚCI

W związku z pojawieniem się na rynku wielu błędnie opracowanych wydań repertorium czynności tłumacza przysięgłego zarówno w postaci druków akcydensowych, jak i na nośnikach elektronicznych, Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości zawiadamia, że stosuje następujące zasady oceny poprawności prowadzenia repertorium czynności tłumacza przysięgłego zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego oraz z zaleceniami Kodeksu tłumacza przysięgłego.

Zasady te zostały omówione poniżej w kolejności punktów art. 17 ust. 2:

1) „Data przyjęcia zlecenia oraz zwrotu dokumentu wraz z tłumaczeniem” znajduje się w rubryce drugiej repertorium – nazywanej skrótowo „Data zlecenia” oraz w rubryce przedostatniej – nazywanej skrótowo „Zwrot dokumentu”, zamiast poprawnie „Zwrot dokumentu wraz z tłumaczeniem”.

Zarówno **data zlecenia**, jak i **data zwrotu** dokumentu wraz z tłumaczeniem, powinny być podane cyframi arabskimi w pełnej formie, tj. z uwzględnieniem dnia, miesiąca i roku, przy czym data zwrotu nie musi być zgodnie z ustawą poświadczona podpisem zlecniodawcy. Dlatego wersje repertorium zawierające w tej rubryce pozycję „podpis” są błędne, zaś brak podpisu zlecniodawcy nie stanowi naruszenia zasad poprawności prowadzenia repertorium.

Omawiana pozycja wpisu jest poprzedzona w repertorium pierwszą rubryką, opatrzoną skrótowo „Lp.” oznaczającą **liczbę porządkową**, która jest numerem kolejnym wpisu do repertorium. Liczba porządkowa powinna być pisana cyframi arabskimi, którymi oznacza się wpisy dokonywane od pierwszego do ostatniego dnia danego roku, dla każdego roku oddzielnie. Liczba porządkowa wpisu dotyczy zawsze jednego dokumentu, wpisywanie kilku dokumentów pod jednym numerem nie jest praktyką właściwą.

2) „Oznaczenie zlecniodawcy albo zamawiającego wykonanie oznaczonego tłumaczenia” nie jest równoznaczne z błędnym określeniem występującym w różnych wersjach repertorium jako „nazwisko (nazwa) i adres zlecniodawcy”. Pomijając bowiem brak rozróżnienia między zlecniodawcą a zamawiającym, wyraz „oznaczenie” należy rozumieć wyłącznie jako imię i nazwisko osoby fizycznej lub nazwę osoby prawnej lub firmy. Można podać imię i nazwisko osoby będącej przedstawicielem osoby prawnej lub firmy. Umieszczanie w tej rubryce adresu zlecniodawcy lub zamawiającego nie jest więc obowiązkowe i brak tego elementu nie stanowi naruszenia zasad poprawności.

3) „Opis tłumaczonego dokumentu, wskazujący nazwę, datę, oznaczenie dokumentu, język, w którym go sporządzono, osobę lub instytucję, która sporządziła dokument, oraz uwagi o jego rodzaju, formie i stanie” obejmuje kilka kolejnych rubryk, które są omówione w kolejności ich występowania w ustawie.

Rubryka **„Nazwa, data i oznaczenie dokumentu”**. Jeśli **nazwa dokumentu** (np. skrócony odpis aktu urodzenia, dyplom ukończenia studiów wyższych) w ogóle nie występuje, co ma miejsce zwłaszcza w dokumentach obcojęzycznych, należy wpisać rodzaj dokumentu, określając go według własnego uznania (np. świadectwo szkolne, zaświadczenie).

„**Data dokumentu**”, podobnie jak w innych rubrykach, powinna być pełna, tj. podająca cyframi arabskimi dzień, miesiąc i rok. Natomiast zamiast „**oznaczenie dokumentu**” pojawia się błędny element w nazwie tej rubryki: „numer dokumentu”. Oczywiście numer dokumentu może być w tej rubryce wpisany jako oznaczenie dokumentu, jeśli dokument jest opatrzony numerem, jeśli jednak dokument nie ma swojego numeru – należy wpisać każde inne oznaczenie, na przykład składające się z samych liter lub liter i cyfr. W razie braku daty lub oznaczenia dokumentu, należy ten fakt odnotować zwrotem „bez oznaczenia” lub skrótami „b.d.” albo „b.o.”.

Rubryka „**Język, w którym sporządzono dokument**”. Poprawny wpis w tej rubryce powinien zawierać każdorazowo co najmniej skróconą nazwę danego języka, nawet jeśli tłumacz ma uprawnienia do tłumaczenia tylko na jeden język obcy i z tego języka.

Rubryka „**Osoba lub instytucja, która sporządziła dokument**”. Podobnie jak w rubryce „oznaczenie zleceniodawcy” poprawny wpis w tę rubrykę nie wymaga odnotowania adresu ww. osoby lub instytucji. W przypadku występowania kilku osób lub instytucji sporządzających dokument wystarczy wymienić jedną z nich, najlepiej merytorycznie najważniejszą.

Rubryka „**Uwagi o rodzaju, formie i stanie dokumentu**”. Jeśli rodzaj dokumentu nie jest podany w jego nazwie (patrz rubryka „data, nazwa i oznaczenie dokumentu”), na przykład *dyplom, świadectwo, zaświadczenie, akt notarialny* itp., zaś jego stan wykazuje zniszczenie lub ogólną nieczytelność wynikającą np. ze sporządzenia go pismem odręcznym, należy w tej rubryce te dane podać, np. „dyplom, nieczytelne wpisy odręczne”. Brak uwagi na temat stanu dokumentu oznacza, że dokument jest w dobrym stanie, nie nasuwającym żadnych zastrzeżeń. Zawsze jednak należy w tej rubryce stwierdzić, czy dokument jest w formie oryginału lub tekstu niesygnowanego (kopii, wydruku faksu, skanu itp.). Natomiast rubryka ta nie wymaga oczywiście wpisu w przypadku wykonywania tłumaczenia ustnego.

4) „Wskazanie rodzaju wykonanej czynności, języka tłumaczenia, liczby stron tłumaczenia oraz sporządzonych egzemplarzy” mieści się zazwyczaj w kilku rubrykach.

Rubryka „**Rodzaj wykonanej czynności i język tłumaczenia**”. Wpis do tej rubryki ma określić czynność wykonaną przez tłumacza przysięgłego, a więc jedną z następujących czynności: tłumaczenie pisemne na język (...), tłumaczenie ustne (zawsze na język [...] i z języka [...] na język polski), poświadczenie dostarczonego tłumaczenia pisemnego na język (...), odpis dokumentu w języku (...).

Rubryka „**Liczba stron tłumaczenia**”. Wpis ma określić cyframi arabskimi wyłącznie liczbę stron tłumaczenia pisemnego bez podawania liczby znaków na stronie obliczeniowej, ponieważ objętość strony nie podlega kontroli wojewody ze względu na brak dostępu do wykonanych tłumaczeń, których TP nie ma obowiązku przechowywania i okazywania.

Rubryka „**Liczba sporządzonych egzemplarzy**”. Liczba ta ma obejmować wszystkie egzemplarze pod jednym numerem wpisu, obejmującym również pierwszy egzemplarz (kiedyś traktowany jako oryginał) i odnosić się do stawki dowolnie ustalonej przez tłumacza w ramach cen wolnorynkowych, jako że stawka ta nie jest ujęta w rozporządzeniu MS z 2005 r. Jeżeli sąd wymaga wykonania dodatkowych egzemplarzy tłumaczenia, a obowiązek taki nie wynika z obowiązujących przepisów prawa, należy podać liczbę wykonanych egzemplarzy oraz wysokość pobranej opłaty. Sporządzenie i wydanie dodatkowych egzemplarzy tłumaczenia w innym dniu niż dzień wydania pierwszego egzemplarza wymaga odnotowania tej czynności we wpisie pod oddzielnym numerem.

5) „Opis tłumaczenia ustnego wskazujący datę, miejsce, zakres i czas trwania tłumaczenia”. Wpis w tej rubryce obejmuje określenie daty, miejsca i czasu trwania tłumaczenia ustnego, co nie powinno budzić wątpliwości, np. „07.08.12, Sąd Rej. dla dzielnicy Warszawa-Wola, 2 godz.” „Zakres” tłumaczenia: tłumaczenie aktu notarialnego, przebiegu rozprawy sądowej lub przesłuchania itp.

6) „Wysokość pobranego wynagrodzenia”. Chociaż nie ma obowiązku umieszczania tej pozycji na sporządzonych tłumaczeniach uwierzytelnionych przez tłumacza przysięgłego, to jest bezwzględny obowiązek odnotowania w tej rubryce repertorium wysokości faktycznie pobranego wynagrodzenia. Nieprawidłowością jest wpisanie w tym miejscu numeru faktury w przypadku prowadzenia przez tłumacza przysięgłego działalności gospodarczej, ponieważ wojewoda nie musi mieć wglądu do ksiąg prowadzącego taką działalność, więc odsyłanie osoby kontrolującej tłumacza, uniemożliwia sprawne przeprowadzenie kontroli.

7) „Informacje o odmowie wykonania tłumaczenia na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 15, zawierające datę odmowy, określenie organu żądającego tłumaczenia oraz przyczynę odmowy tłumaczenia.” Niezbędną pozycją wpisu w tej rubryce jest podanie pełnej nazwy organu, który zażądał wykonania tłumaczenia, jeśli żądanie to zostało utrwalone na dowolnym nośniku, takim jak: wiadomość poczty elektronicznej, faks lub list polecony. Wpis przyczyny odmowy wymaga udokumentowania oraz okazania tej dokumentacji osobie kontrolującej repertorium TP w imieniu wojewody. Za uzasadnioną odmowę wykonania tłumaczenia uznaje się wystąpienie takich okoliczności jak: niemożność natychmiastowego przygotowania się do tłumaczenia w dziedzinie nieznannej tłumaczowi, wezwanie w tym dniu przez inny uprawniony organ lub wcześniej podjęte zobowiązanie na rzecz innego uprawnionego podmiotu (art. 15), choroba lub niedyspozycja zdrowotna tłumacza przysięgłego, zgon członka rodziny TP, poważna choroba bliskiego członka rodziny, opieka nad niemowlęciem, wypadek losowy (samochodowy, pożar) itp.

UWAGI OGÓLNE. Repertorium może być prowadzone zarówno w postaci papierowej, jak i elektronicznej. Powyższe zasady są zgodne z ustawą o zawodzie tłumacza przysięgłego, zaleceniami Międzyinstytucjonalnego Komitetu Konsultacyjnego Kodeksu tłumacza przysięgłego, w składzie którego znajdują się przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, oraz z poglądami autorów publikacji pt. „Egzamin na tłumacza przysięgłego” (Bolesław Cieślík, Liwiusz Laska i Michał Rojewski, Wydawnictwo C. H. Beck 2010, s. 59-61).

Należy jednak pamiętać, iż tłumacz przysięgły prowadząc repertorium, niezależnie w jakiej formie (papierowej lub elektronicznej), powinien uczynić zadość obowiązkowi wynikającemu z art. 17 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego i podjąć takie działania w zakresie jego prowadzenia, które umożliwią uprawnionemu organowi dokonanie w każdym czasie kontroli jego repertorium. Przykładowo działaniem takim może być: drukowanie repertorium prowadzonego w formie elektronicznej, regularne sporządzanie kopii zapasowej. Podkreślić jednak należy, że awaria komputera nie zwalnia tłumacza przysięgłego z tego obowiązku i tym samym nie może stanowić usprawiedliwienia.

Prowadząc zatem repertorium w formie elektronicznej tłumacz powinien sukcesywnie drukować to repertorium za określony okres i przechowywać papierowe pliki. Taki obowiązek, jak wskazano wyżej, leży w interesie tłumacza. Tłumacz może również, a nawet powinien, w trosce o bezpieczeństwo przechowywanych danych, systematycznie sporządzać kopie zapasowe.

USTAWA

z dnia 31 sierpnia 2012 r.

o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw

(Dz. U. z dnia 5 października 2012 r.)

(WYCIĄG)

Od Redakcji: Po skreśleniu w 2004 r. na mocy ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego z dekretu z 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym wyrazu „tłumaczy” w tytule rozdziału „Należności biegłych (tłumaczy)”, do chwili wprowadzenia poniższych zmian w kpk tłumacze w sprawach karnych nie mieli właściwie podstawy prawnej do zwrotu kosztów podróży, noclegu, utrzymania w miejscu tłumaczenia, utraconego zarobku i musieli liczyć na dobrą wolę zleceńodawców, którzy wobec tłumaczy w sprawach karnych stosowali analogię do art. 89 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Teraz już nie musimy liczyć na dobrą wolę i możemy pokazać palcem właściwy przepis zarówno w kpk, jak i w ww. ustawie ws. cywilnych, gdzie tłumacze też są wreszcie wymienieni expressis verbis.

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.²⁾) po art. 618 dodaje się art. 618a-618l w brzmieniu:

Art. 618a. § 1. Świadkowi przysługuje zwrot kosztów podróży - z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności postępowania na wezwanie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze - w wysokości rzeczywiście poniesionych racjonalnych i celowych kosztów przejazdu własnym samochodem lub innym odpowiednim środkiem transportu.

§ 2. Górną granicę należności, o których mowa w § 1, stanowi wysokość kosztów przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

§ 3. Według tych samych zasad świadkowi przysługuje zwrot kosztów noclegu oraz utrzymania w miejscu wykonywania czynności postępowania.

§ 4. Wysokość kosztów, o których mowa w § 1 i 3, świadek powinien należycie wykazać. (...)

Art. 618g. Do biegłego, tłumacza i specjalisty nie będącego funkcjonariuszem organów procesowych powołanych przez sąd lub organ postępowania przygotowawczego stosuje się odpowiednio art. 618a. Dotyczy to również sytuacji, gdy sąd lub organ postępowania przygotowawczego nie skorzystał z usług takiego biegłego, tłumacza lub specjalisty.

Art. 618h. § 1. Biegłemu, tłumaczowi i specjalście nie będącemu funkcjonariuszem organów procesowych wezwanym przez sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, w razie nieskorzystania z ich usług, przysługuje zwrot utraconego zarobku lub dochodu.

§ 2. Wynagrodzenie za utracony zarobek lub dochód przyznaje się biegłemu, tłumaczowi i specjalście nie będącemu funkcjonariuszem organów procesowych, uwzględniając ich kwalifikacje i czas zużyty w związku z wezwaniem. Przepisy art. 618b § 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 618i. W przypadku gdy biegły, tłumacz lub specjalista nie będący funkcjonariuszem organów procesowych zostaną wezwani przez uprawniony organ w kilku

sprawach na ten sam dzień, zwrot kosztów podróży, noclegu, utrzymania w miejscu wykonywania czynności postępowania, utraconego zarobku lub dochodu z powodu stawiennictwa na wezwanie organu, przysługuje im tylko raz. (...)

Art. 618j. Należności przysługujące stronie w związku z jej udziałem w postępowaniu przyznaje się w wysokości przewidzianej dla świadków.

Art. 618k. § 1. Należności, o których mowa w art. 618a, art. 618b, art. 618d oraz art. 618f-618h, przyznaje się na wniosek.

§ 2. Wniosek o przyznanie należności, o których mowa w § 1, składa się ustnie do protokołu lub na piśmie, w terminie zawitym 3 dni od dnia zakończenia czynności z udziałem osoby uprawnionej do tych należności, a w przypadku osoby, o której mowa w art. 618d - z udziałem świadka, któremu ona towarzyszyła.

§ 3. Roszczenie o zwrot należności, o których mowa w § 1, przedawnia się z upływem 3 lat od dnia powstania tego roszczenia.

§ 4. Świadek, osoba mu towarzysząca, biegły, tłumacz oraz specjalista nie będący funkcjonariuszem organów procesowych powinni być pouczeni o prawie i sposobie zgłoszenia wniosku o zwrot należności oraz o skutkach niezachowania terminu wskazanego w § 2.

Art. 85. 1. Świadcowi przysługuje zwrot kosztów podróży - z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności sądowej na wezwanie sądu - w wysokości rzeczywiście poniesionych, racjonalnych i celowych kosztów przejazdu własnym samochodem lub innym odpowiednim środkiem transportu.

2. Górną granicę należności, o których mowa w ust. 1, stanowi wysokość kosztów przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

3. Według tych samych zasad świadcowi przysługuje zwrot kosztów noclegu oraz utrzymania w miejscu wykonywania czynności sądowej.

4. Wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1 i 3, świadek powinien należycie wykazać. (...)

Art. 9. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

Art. 90. Do biegłego i tłumacza powołanych przez sąd stosuje się odpowiednio art. 85. Dotyczy to również sytuacji, gdy sąd nie skorzystał z usług takiego biegłego lub tłumacza."; (...)

6) po art. 90 dodaje się art. 90a i art. 90b w brzmieniu:

Art. 90a. 1. Biegłemu lub tłumaczowi wezwanemu przez sąd, w razie nieskorzystania z jego usług, przysługuje zwrot utraconego zarobku lub dochodu.

2. Wynagrodzenie za utracony zarobek lub dochód przyznaje się biegłemu lub tłumaczowi, uwzględniając ich kwalifikacje i czas zużyty w związku z wezwaniem. Przepisy art. 86 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 90b. W razie wezwania biegłego lub tłumacza do sądu w kilku sprawach na ten sam dzień, zwrot kosztów podróży, noclegu, utrzymania w miejscu wykonywania czynności sądowej, utraconego zarobku lub dochodu z powodu stawiennictwa na wezwanie sądu, przysługuje im tylko raz."; (...)

Art. 11. Traci moc dekret z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 49, poz. 445, z 2004 r. Nr 273, poz. 2702, z 2009 r. Nr 221, poz. 1739 oraz z 2011 r. Nr 72, poz. 389).

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

STANOWISKO POLSKIEGO TOWARZYSTWA TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH I SPECJALISTYCZNYCH TEPIS W SPRAWIE DEREGULACJI DOSTĘPU DO ZAWODU TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO

Warszawa, 5 listopada 2012 r.

W związku z planowanym na listopad 2012 r. podjęciem w Ministerstwie Sprawiedliwości prac legislacyjnych nad ustawą o zawodzie tłumacza przysięgłego mających na celu dalsze ułatwienie dostępu do tego zawodu (po deregulacji dokonanej 1 lipca 2011 r.), Rada Naczelna Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS oczekuje, iż ustawodawcy skonsultują z zawodowymi organizacjami tłumaczy projekt zmian i zapewnią ich zgodność z przesłankami prawa międzynarodowego, unijnego i krajowego dotyczącego prawa człowieka do rzetelnego procesu.

Oczekujemy, że ustawodawcy będą świadomi granicy między rozsądnymi i społecznie pożytecznymi ułatwieniami dla kandydatów na tłumacza przysięgłego a szkodliwym obniżeniem wymagań co do poziomu ich wykształcenia i wiedzy, które mogłoby spowodować dla państwa znaczne straty moralne i materialne.

Uważamy, że społecznie pożyteczne będą wszelkie zmiany, które ułatwią dostęp do informacji o warunkach nabywania uprawnień do wykonywania zawodu TP, uproszczą procedury i formalności związane z przystąpieniem do państwowego egzaminu na tłumacza przysięgłego, jak również poprawią organizację samych egzaminów, zwiększając ich częstotliwość i usprawniając obsługę.

Postulujemy ułatwienie dostępu do zawodu TP doświadczonym tłumaczom nieprzysięgłym oraz tłumaczom nauczającym praktycznej umiejętności tłumaczenia. Osoby te mogłyby być zwolnione z poddania się egzaminowi z tłumaczenia pisemnego, który należałoby zastąpić egzaminem z zasad wykonywania zawodu, jeśli wykazałyby się opublikowanymi tłumaczeniami tekstów prawnych i prawniczych na dany język obcy lub z tego języka, lub udokumentowały nauczanie co najmniej przez okres pięciu lat w zakresie metodologii lub praktyki tłumaczenia prawniczego, tłumaczenia sądowego lub tłumaczenia specjalistycznego na uczelni wyższej w Polsce lub w innym kraju Unii Europejskiej. Lista osób uprawnionych do zdawania egzaminu w ograniczonym zakresie nie obejmowałaby nauczycieli teorii tłumaczenia, glottodydaktyki, literaturoznawstwa i innych przedmiotów, które nie są równoznaczne z praktyczną umiejętnością tłumaczenia specjalistycznego.

Realizacja tego ułatwienia wymagałaby co prawda wprowadzenia dla wszystkich kandydatów egzaminu z zasad wykonywania zawodu, co jednak byłoby ułatwieniem dla kandydatów, którzy rozszerzając w ten sposób swoją wiedzę zapewniliby sobie większe prawdopodobieństwo zdania egzaminu z tłumaczenia pisemnego i ustnego.

Oczekujemy również, że zgodnie z art. 2 ust. 8 i art. 3 ust. 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/UE z dnia 20 października 2010 r. ws. prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym ustawodawcy zapewnią w procesie deregulacji obowiązujący obecnie wymóg ukończenia przez kandydata wyższych studiów magisterskich, aby wykonywane przez niego tłumaczenie miało „jakość wystarczającą do zagwarantowania rzetelności postępowania”.

Taka jakość bowiem nie mogłaby być zapewniona przez tłumaczy o niższym poziomie wykształcenia. Ponieważ poziom wykształcenia tłumacza jest wyznacznikiem poziomu ochrony prawa człowieka do rzetelnego procesu, na mocy art. 8 dyrektywy pt. „Niezmnieszenie poziomu ochrony” i na mocy cytowanej w tym arty-

kule Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej obniżenie poziomu wykształcenia tłumacza przysięgłego uniemożliwiłoby polskim ustawodawcom właściwą transpozycję dyrektywy zgodnie z jej intencjami.

Ostrzegając przed niewłaściwie pojętym ułatwieniem dostępu do zawodu TP osób o nieodpowiednim wykształceniu, zwracamy uwagę na niską (25-30%) zdawalność kandydatów z magisterskim wykształceniem filologicznym, z których około 70% nie jest w stanie zdać egzaminu na tłumacza przysięgłego. Obecnie obowiązujący poziom wykształcenia jest zgodny z zaleceniami ekspertów powołanych przez Komisję Europejską w skład Forum Refleksji ds. Wielojęzyczności i Kształcenia Tłumaczy Sądowych, które według klasyfikacji Rady Europy określiło minimalny poziom znajomości języka obcego jako C1, możliwy do osiągnięcia dopiero po ukończeniu magisterskich studiów wyższych na kierunku filologia. Wymóg taki jest już lub niebawem będzie stosowany w większości krajów Unii Europejskiej w ramach wdrażania dyrektywy przy znacznym udziale powołanego do życia przez Komisję Europejską w 2010 roku Europejskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Sądowych EULITA.

Z up. Rady Naczelnej PT TEPIS (-) *dr Danuta Kierzkowska*, prezes

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI WS. DEREGULACJI

W piśmie datowanym 17 grudnia 2012 r. i opatrzonym numerem DSD-454-1/12/524 TEPIS otrzymał następującą odpowiedź sygnowaną przez Monikę Borowską-Massalską, zastępcę dyrektora Departamentu Strategii i Deregulacji:

„W odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji publicznej w zakresie deregulacji dostępu do zawodu tłumacza przysięgłego, uprzejmie informuję, że niektóre przepisy ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. Nr 273, poz. 2702, z późn. zm.) będą zmienione w tzw. trzeciej ustawie deregulacyjnej. Propozycje zmian znajdują się na bardzo wstępnym, koncepcyjno-analitycznym, etapie i dlatego nie można obecnie przesądzić jaki będzie ich ostateczny kształt.

W chwili obecnej w Ministerstwie Sprawiedliwości nie przewiduje się zmian legislacyjnych polegających na podzieleniu zawodu tłumacza przysięgłego na dwa zawody, tj. tłumacza pisemnego oraz tłumacza ustnego.

Jednocześnie pragnę uprzejmie poinformować, że tzw. projekt trzeciej ustawy deregulacyjnej, podobnie jak poprzednie projekty aktów normatywnych odnoszące się do deregulacji, będzie poddany szerokim konsultacjom społecznym, co w przypadku zgłoszenia przez środowisko tłumaczy przysięgłych stosownych propozycji rozwiązań, będzie mogło skutkować zmianami w przygotowywanym akcie prawnym.”

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI O TŁUMACZU W PRAWIE O AKTACH STANU CYWILNEGO

Departament Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej wystosował z datą 7 stycznia 2013 r. następujące pismo (nr DZP-V-670-513/12) podpisane przez dyrektora tego Departamentu - Karola Dalka:

„W odpowiedzi na pismo z dnia 29 października 2012 r., USC- III-NI1.5362.3.1110.2012, przekazane przez Komisję Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości w dniu 8 listopada 2012 r., dotyczące stosowania okrągłych pieczęci przez tłumaczy przysięgłych, Departament Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej przedstawia następujące stanowisko.

Zasady udziału tłumacza w toku czynności związanych z rejestracją stanu cywilnego bardzo ogólnie określa ustawa z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264). Zgodnie z art. 20 tej ustawy, jeżeli osoba obowiązana do zgłoszenia urodzenia lub zgonu nie może porozumieć się z kierownikiem urzędu stanu cywilnego ani ustnie, ani na piśmie ze względu na swoją ułomność fizyczną lub nieznanomość języka polskiego, kierownik urzędu stanu cywilnego wzywa biegłego lub tłumacza.

Ponadto, jak stanowi § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884, z późno zm.), wydanego na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego, akt stanu cywilnego podpisują osoby zgłaszające urodzenie lub zgon, osoby zawierające małżeństwo lub ich pełnomocnicy, świadkowie, a także biegły lub tłumacz, jeżeli akt został sporządzony z ich udziałem. Powołane regulacje nie 'przewidują wprost obowiązku odcisnięcia przez tłumacza przysięgłego pieczęci pod podpisem umieszczonym w akcie stanu cywilnego. Obowiązek taki sformułowany jest natomiast *expressis verbis* w odniesieniu do kierownika urzędu stanu cywilnego, jego zastępcy, wójta, burmistrza (§ 6 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego ...).

Podkreślenia wymaga, że zarówno ustawa - Prawo o aktach stanu cywilnego, jaki i cytowane rozporządzenie posługuje się ogólnym terminem "tłumacz", nie zaś "tłumacz przysięgły". W razie zatem konieczności dokonania tłumaczenia ustnego podczas rejestracji stanu cywilnego, kierownik urzędu może skorzystać z pomocy jakiegokolwiek osoby, o której wiadomo, że posiada dostateczną znajomość języka obcego (tłumaczenie sporządzone przez tłumacza przysięgłego wymagane jest jedynie w przypadku pisemnych tłumaczeń dokumentów obcojęzycznych, składanych kierownikowi usc - § 9 rozporządzenia).

Wskazane regulacje przemawiają przeciwko przyjęciu, że tłumacz przysięgły ma obowiązek, oprócz podpisania aktu stanu cywilnego, także przystawienia pod podpisem pieczęci. Treść § 6 rozporządzenia obliguje tłumacza jedynie do umieszczenia podpisu, formułując obowiązek odcisnięcia pieczęci jedynie wobec osób wskazanych w ust. 3 i 4. Wydaje się zatem, że gdyby intencją prawodawcy było nałożenie tego obowiązku również na tłumacza przysięgłego, to powinność ta została by wyraźnie wyartykułowana, analogicznie jak w stosunku do kierownika usc, jego zastępcy, itd. Co więcej, skoro tłumaczenia podczas rejestracji stanu cywilnego może dokonać osoba nie będąca tłumaczem przysięgłym, a więc nie dysponująca pieczęcią, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy, trudno znaleźć uza-

sadnienie dla wprowadzenia wymogu przystawienia takiej pieczęci wobec tłumacza przysięgłego.

Decydujące znaczenie dla stwierdzenia braku obowiązku złożenia odcisku pieczęci przez tłumacza przysięgłego mają jednak przepisy ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego. W myśl art. 18 ust. 1 ustawy, do poświadczania tłumaczeń oraz poświadczania odpisów pism tłumacz przysięgły używa pieczęci, zawierającej w otoku jego imię i nazwisko, a w środku wskazanie języka, w zakresie którego ma uprawnienia oraz pozycję na liście tłumaczy przysięgłych, o której mowa w art. 6 ust. 2. Przepis ten obliguje tłumacza przysięgłego do używania pieczęci w przypadku poświadczania tłumaczeń, nie rozróżniając tłumaczeń pisemnych i ustnych. Prawidłowa wykładnia przytoczonej normy wymaga jednak odwołania się do treści art. 13 ustawy, w którym wymieniono uprawnienia tłumacza przysięgłego.

Są to: 1) sporządzanie i poświadczanie tłumaczeń z języka obcego na język polski, z języka polskiego na język obcy, a także sprawdzanie i poświadczanie tłumaczeń w tym zakresie, sporządzonych przez inne osoby; 2) sprawdzanie i poświadczanie odpisów pism, sporządzonych w danym języku obcym przez inne osoby; 3) dokonywanie tłumaczenia ustnego.

Punkt pierwszy cytowanego przepisu kształtuje uprawnienia tłumacza przysięgłego dotyczące tłumaczeń pisemnych, punkt trzeci zaś - tłumaczeń ustnych. Już porównanie literalnego brzmienia obu regulacji nasuwa wniosek o istnieniu zasadniczej różnicy w zakresie tych uprawnień. O ile bowiem w przypadku tłumaczeń pisemnych mowa jest o ich sporządzaniu i poświadczaniu (pkt 1), to w odniesieniu do tłumaczeń ustnych jedynie o ich dokonywaniu (pkt 3). Uznając ten zabieg prawodawczy za celowy, stwierdzić należy, że ustawodawca wyłączył w ten sposób możliwość poświadczania przez tłumacza przysięgłego tłumaczeń ustnych.

Uprawnienie do poświadczania tłumaczeń dotyczy wyłącznie tłumaczeń pisemnych, sporządzonych przez tłumacza lub inne osoby. Dokonując interpretacji art. 18 ust. 1 ustawy należy mieć zatem na względzie wyżej określony zakres uprawnień tłumacza przysięgłego.

Okoliczność, że art. 18 ust. 1 stanowi ogólnie o poświadczaniu tłumaczeń, bez rozróżniania tłumaczeń pisemnych i ustnych, nie oznacza, że tłumacz używa pieczęci również do poświadczania tych drugich, a wynika jedynie z przyjętego w art. 13 rozwiązania legislacyjnego, nie przewidującego takiej czynności jak poświadczanie tłumaczenia ustnego. Innymi słowy, normę zawartą w art. 18 ust. 1 ustawy należy odczytywać w ten sposób, że tłumacz przysięgły używa pieczęci do poświadczania tłumaczeń pisemnych oraz poświadczania odpisów pism.

Bez znaczenia dla powyższej oceny, jak się wydaje, pozostają powołane w zapytaniu przepisy ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000, z późno zm.) oraz normy zawarte w Kodeksie Tłumacza Przysięgłego, wydane przez Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych.

Wobec powyższego, w opinii Departamentu Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej brak jest podstaw do uznania, że podpisując akt stanu cywilnego lub protokół, w którego sporządzeniu brał udział (zarówno w przypadku ustnego tłumaczenia oświadczenia składanego przez stronę, jak i w przypadku tzw. tłumaczenia *a vista*, a więc tłumaczenia ustnego treści sporządzanego dokumentu), tłumacz przysięgły zobligowany jest do użycia pieczęci, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy.

Departament informuje jednocześnie, że przedstawione stanowisko jest jedynie opinią Departamentu. Minister Sprawiedliwości nie jest bowiem uprawniony do dokonywania wiążącej wykładni obowiązujących przepisów."

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
KOMISJI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ
TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH
W MINISTERSTWIE SPRAWIEDLIWOŚCI
za 2012 ROK**

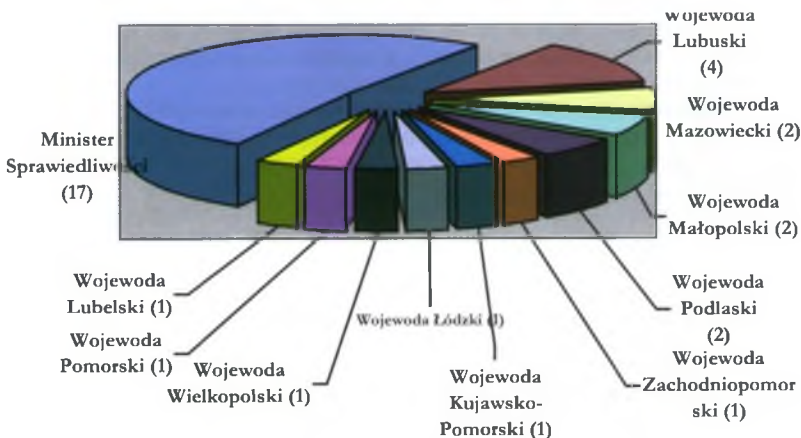
Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych w Ministerstwie Sprawiedliwości powołana została z dniem 1 września 2005 r. zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości Nr 59/05/DO z dnia 31 sierpnia 2005 r. (Dz. Urz. Ministra Sprawiedliwości Nr 5, poz. 21, z późn. zm.), w oparciu o przepis art. 29 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. *o zawodzie tłumacza przysięgłego* (Dz. U. Nr 273, poz. 2702, z późn. zm.).

Do zadań Komisji należy, stosownie do treści art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. *o zawodzie tłumacza przysięgłego*, wszczynanie i przeprowadzanie postępowań w sprawie odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub wojewody.

W 2012 roku do Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych wpłynęły 33 wnioski, w tym: 17 wniosków od Ministra Sprawiedliwości, 16 wniosków od wojewodów, w tym:

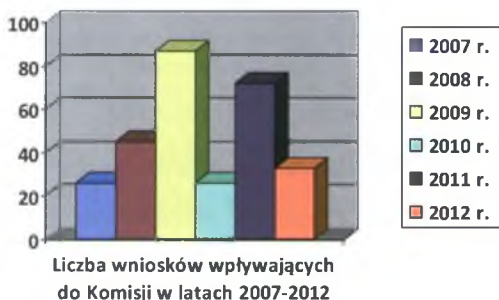
- 4 wnioski od Wojewody Lubuskiego,
- 2 wnioski od Wojewody Mazowieckiego,
- 2 wnioski od Wojewody Małopolskiego,
- 2 wnioski od Wojewody Podlaskiego,
- 1 wniosek od Wojewody Zachodniopomorskiego,
- 1 wniosek od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego,
- 1 wniosek od Wojewody Łódzkiego,
- 1 wniosek od Wojewody Wielkopolskiego,
- 1 wniosek od Wojewody Pomorskiego,
- 1 wniosek od Wojewody Lubelskiego.

Dane dotyczące liczby wniosków, które wpłynęły do Komisji w 2012 roku zostały przedstawione na poniższym wykresie:

Można zauważyć, że liczba wniosków, które wpłynęły do Komisji w 2012 roku, jest ponad dwa razy mniejsza w porównaniu z 2009 i 2011 rokiem, w których wpłynęły odpowiednio 87 i 72 wnioski. Natomiast rok 2012 jest pod względem liczby otrzymanych wniosków porównywalny z 2007, 2008 i 2010 rokiem, w których wpłynęło odpowiednio 26, 45 i 26 wniosków.

W tym miejscu można zwrócić uwagę na pewną utrzymującą się od 2008 roku statystyczną zależność, zgodnie z którą po roku z dużą ilością wniosków następuje rok z ich ilością mniejszą.

Ponadto w 2012 roku Komisja rozpatrzyła 31 spraw, które prowadzone były w 2011 roku i zostały przełożone na rok kolejny – w sprawach tych Komisja orzekła o 13 karach upomnienia, 11 karach nagany, 2 uniewinnieniach, 1 umorzeniu postępowania (ze względu na śmierć tłumacza przysięgłego) oraz o 4 zawieszeniach postępowania (w 3 przypadkach ze względu na pobyt tłumacza przysięgłego za granicą oraz w 1 przypadku ze względu na niemożność ustalenia adresu pobytu tłumacza).

W tym względzie warto zauważyć, że Komisja w 2012 roku rozpatrzyła prawie osiem razy więcej spraw z poprzedniego roku, niż w 2011 roku, kiedy to Komisja rozpatrzyła 4 sprawy przełożone z roku poprzedniego.

Do końca 2012 roku rozpatrzone łącznie 57 spraw, w tym: 31 spraw z 2011 roku, 26 spraw z 2012 roku.

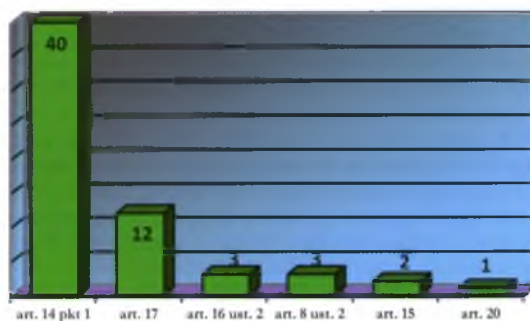
Ponadto 6 spraw rozpatrywanych w 2012 roku zostało przełożonych na kolejny rok (w przypadku połowy z nich wnioski wpłynęły w listopadzie i grudniu 2012 roku, zaś w przypadku drugiej połowy są to sprawy szczególnie skomplikowane, w których Komisja powoływała m.in. biegłego i świadka). We wszystkich tych sprawach terminy rozpraw wyznaczono na styczeń 2013 roku.

Natomiast w przypadku 1 sprawy w dniu 31 grudnia 2012 roku za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do Komisji wpłynęło złożone przez tłumacza przysięgłego odwołanie od uchwały Komisji wydanej dnia 31 października 2012 roku.

Spośród 57 spraw rozpatrzonych w 2012 roku przez Komisję ze względu na zarzuty formułowane we wnioskach można wyszczególnić:

- 40 przypadków naruszenia art. 14 pkt. 1 ustawy - niewykonywania powierzonych tłumaczowi zadań ze szczególną starannością i bezstronnością, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa, w tym:
 - 23 przypadki, w których naruszenie art. 14 pkt 1 ustawy wiązało się z naruszeniem art. 8 ust. 2 ustawy,

- 11 przypadków, w których naruszenie art. 14 pkt 1 ustawy nie wiązało się z naruszeniem żadnego innego przepisu ustawy,
 - 3 przypadki, w których naruszenie art. 14 pkt 1 ustawy wiązało się z naruszeniem art. 17 ustawy,
 - 1 przypadek, w którym naruszenie art. 14 pkt 1 ustawy wiązało się z jednoczesnym naruszeniem art. 17 i art. 20 ustawy,
 - 1 przypadek, w którym naruszenie art. 14 pkt 1 ustawy wiązało się z jednoczesnym naruszeniem art. 17, 19 i art. 20 ustawy,
 - 1 przypadek, w którym naruszenie art. 14 pkt 1 ustawy wiązało się z naruszeniem art. 2 ustawy.
 - 12 przypadków naruszenia art. 17 ustawy - niezgodnego z przepisami ustawy sposobu prowadzenia repertorium, w tym:
 - 6 przypadków, w których naruszenie art. 17 nie wiązało się z naruszeniem innego przepisu ustawy,
 - 3 przypadki, w których naruszenie art. 17 wiązało się z jednoczesnym naruszeniem art. 14 pkt 1
 - 1 przypadek, w którym naruszenie art. 17 ustawy wiązało się z naruszeniem art. 20,
 - 1 przypadek, w którym naruszenie art. 17 ustawy wiązało się z naruszeniem art. 14 pkt 1, art. 19 i art. 20,
 - 1 przypadek, w którym naruszenie art. 17 ustawy wiązało się z naruszeniem art. 17 i art. 20.
 - 3 przypadki naruszenia art. 16 ust. 2 ustawy - dot. określonych przez Ministra Sprawiedliwości w rozporządzeniu stawek wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego wykonane na żądanie podmiotów, o których mowa w art. 15, przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tłumaczenia,
 - 3 przypadki naruszenia art. 8 ust. 2 - obowiązku zgłoszenia zmiany danych objętych wpisem na listę w terminie 30 dni od daty powstania okoliczności uzasadniających zgłoszenie zmiany
 - 2 przypadki naruszenia art. 15 ustawy - odmówienia wykonania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej bez podania ważnej przyczyny uzasadniającej odmowę jego wykonania,
 - 1 przypadek naruszenia art. 20 ustawy.
- Dane dotyczące liczby rozpatrzonych przez Komisję w 2012 roku spraw pod względem rodzajów naruszeń ustawy *o zawodzie tłumacza przysięgłego* zostały przedstawione na poniższym wykresie:

Z powyższego zestawienia wynika, że najczęściej popełnianym przez obwinionych naruszeniem ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego w 2012 roku był art. 14 pkt 1 - w sumie 40 przypadków, a zaraz po nim art. 17 - w sumie 12 przypadków. Ponadto w 28 przypadkach postawiono po dwa różne zarzuty, w 1 przypadku postawiono po 3 różne zarzuty, a w 1 przypadku postawiono po 4 różne zarzuty.

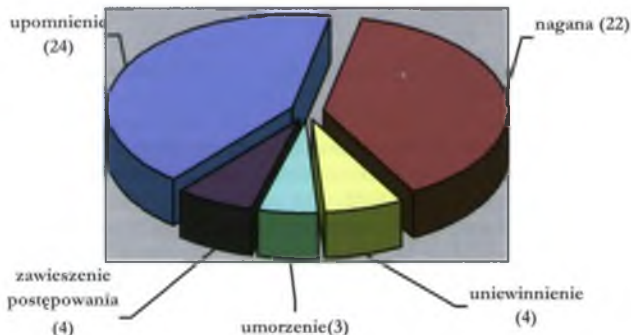
Po przeprowadzeniu rozpraw, które odbywają się w oparciu o przepisy ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, a w sprawach nieuregulowanych stosowane są przepisy Kodeksu postępowania karnego dotyczące postępowania uproszczonego, Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości uznała winnymi naruszenia obowiązków w sumie 46 tłumaczy przysięgłych.

Wobec uznanych w 2012 roku winnymi 46 tłumaczy przysięgłych Komisja wymierzyła następujące kary:

- 24 przypadki kary upomnienia,
- 22 przypadki kary nagany.

Ponadto po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Komisja uniewinniła 4 obwinionych od zarzucanych im czynów. W przypadku wydanych orzeczeń o uniewinnieniu obwinionych, przesyłając odpis orzeczenia Komisji do Departamentu Zawodów Prawniczych i Dostępu do Pomocy Prawnej, Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych każdorazowo przedstawiała pisemnie najważniejsze motywy zapadłych orzeczeń. Ponadto w trzech przypadkach Komisja orzekła o umorzeniu postępowania (w jednym przypadku ze względu na śmierć tłumacza przysięgłego oraz w dwóch przypadkach ze względu na skreślenie tłumacza z listy tłumaczy przysięgłych), ponadto w 4 przypadkach Komisja orzekła o zawieszeniu postępowania (w trzech przypadkach ze względu na wyjazd tłumacza przysięgłego za granicę oraz w jednym przypadku ze względu na niemożność ustalenia aktualnego adresu zamieszkania tłumacza).

Dane dotyczące rodzajów oraz ilości wydanych przez Komisję w 2012 roku orzeczeń zostały przedstawione na poniższym wykresie:

Od zapadłych w 2012 r. orzeczeń do Komisji złożono tylko jedno odwołanie do sądu apelacyjnego, wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych.

Spośród 33 wniosków o wszczęcie postępowania, które wpłynęły do Komisji w 2012 roku:

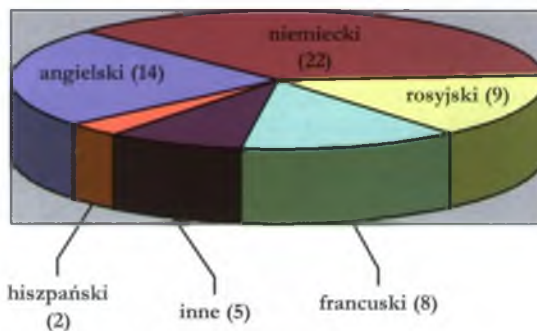
- 26 spraw zostało rozpatrzonych w 2012 roku,
- 6 spraw zostało wyznaczonych na styczeń 2013 roku,
- w 1 sprawie wpłynęło odwołanie do sądu apelacyjnego.

Na dzień 8 stycznia 2013 roku wszystkie orzeczenia Komisji wydane w 2012 roku są prawomocne, z wyjątkiem jednego orzeczenia, w sprawie którego wpłynęło odwołanie do sądu apelacyjnego, wydziału pracy i ubezpieczeń społecznych.

Wśród obwinionych w sprawach rozpatrzonych przez Komisję w 2012 roku tłumaczący przysięgłych ze względu na rodzaj języka można wymienić:

- 22 przypadki tłumaczy przysięgłych języka niemieckiego,
- 14 przypadków tłumaczy przysięgłych języka angielskiego,
- 9 przypadków tłumaczy języka rosyjskiego,
- 8 przypadków tłumaczy przysięgłych języka francuskiego,
- 2 przypadki tłumaczy przysięgłych języka hiszpańskiego,
- po 1 przypadku tłumaczy przysięgłych języka greckiego, chińskiego, bułgarskiego, niderlandzkiego i włoskiego.

Dane dotyczące tłumaczy przysięgłych w sprawach rozpatrzonych przez Komisję w 2012 roku ze względu na reprezentowany przez nich język zostały przedstawione na poniższym wykresie:

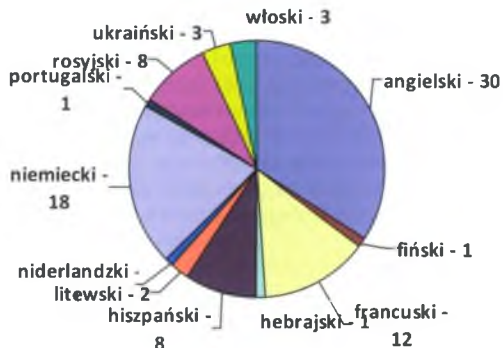

Wśród 57 obwinionych w sprawach rozpatrzonych przez Komisję w 2012 roku tłumaczący przysięgłych można wyróżnić 41 kobiet i 16 mężczyzn.

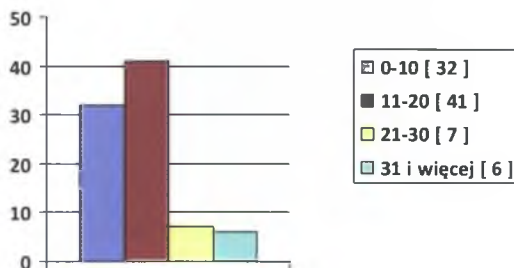
Warto zwrócić uwagę na fakt, że wyniki pracy Komisji przedstawiane są na stronach internetowych stowarzyszeń zrzeszających tłumaczy przysięgłych, w tym stowarzyszenia PT TEPIS i STP oraz w „Biuletynie TEPIS”. Jednocześnie członkowie Komisji, którzy są tłumaczami przysięgłymi, omawiają na stronach internetowych i w „Biuletynie TEPIS” oraz podczas spotkań tłumaczy organizowanych przez Kolegium Doskonalenia Zawodowego i terenowe koła PT TEPIS wspólnie z przedstawicielami urzędów wojewódzkich także inne przypadki naruszeń, które były przedmiotem rozpoznawania na rozprawach, oczywiście z pełnym poszanowaniem ochrony danych osobowych stron procesowych. Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego zawiera bowiem zamknięty katalog kar i nie przewiduje podawania orzeczeń, które zapadają w formie uchwał, do publicznej wiadomości.

WYNIKI ANKIETY "TŁUMACZE PRZYSIĘGLI 2012"

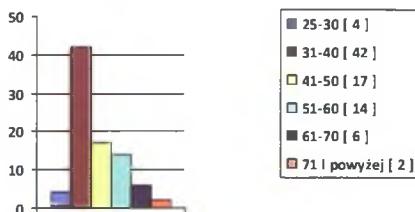
Na 88 respondentów w tej anonimowej ankiecie wzięli udział tłumacze języka: **angielskiego - 30, duńskiego - 1, fińskiego - 1, francuskiego - 12, hebrajskiego - 1, hiszpańskiego - 8, litewskiego - 2, niderlandzkiego - 1, niemieckiego - 18, portugalskiego - 1, rosyjskiego - 8, ukraińskiego - 3 oraz włoskiego - 3.**

Respondenci tłumacze mieli za sobą staż zawodowy: **0-10 lat - 32, 11-20 lat - 41, 21-30 lat - 7, 31 i więcej lat - 6.**

Respondenci byli tłumaczami w wieku: **25-30 [4], 31-40 [42], 41-50 [17], 51-60 [14], 61-70 [6], 71 i powyżej [2].**

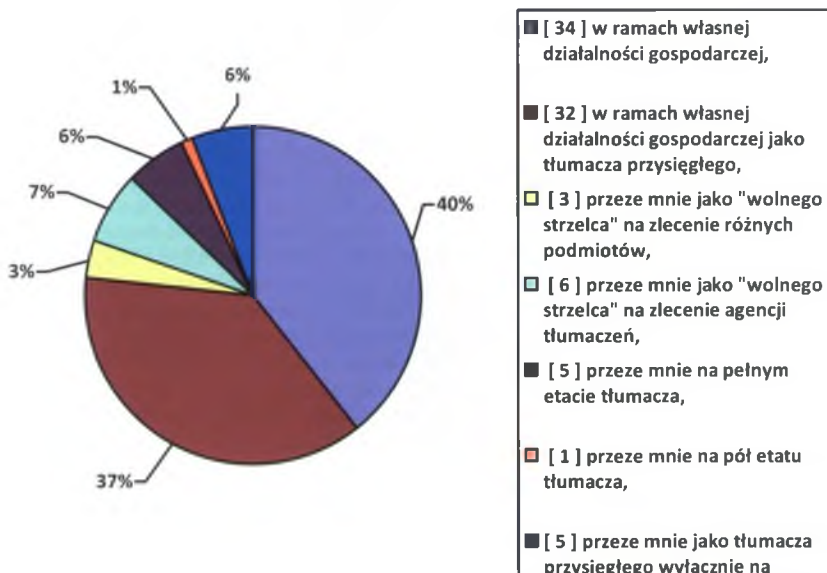

Spośród 88 respondentów było **67** kobiet i **21** mężczyzn, a w tym **65** filologów, **8** absolwentów lingwistyki stosowanej, **19** innego kierunku studiów, **18** absolwentów studiów (kursu) dla tłumaczy.

Respondenci najwięcej tekstów tłumaczą o tematyce: prawniczej - **51**, handlowej - **13**, medycznej - **3**, technicznej - **9**, innej - **8**. W tym więcej tekstów tłumaczą na język polski - **44** niż na język obcy - **30**.

Respondent oświadczał, że głównym źródłem jego dochodu są tłumaczenia wykonywane:

w ramach własnej działalności gospodarczej - **34**,
w ramach własnej działalności gospodarczej jako tłumacza przysięgłego - **32**,
przeze mnie jako "wolnego strzelca" na zlecenie różnych podmiotów - **3**,
przeze mnie jako "wolnego strzelca" na zlecenie agencji tłumaczeń - **6**,
przeze mnie na pełnym etacie tłumacza - **5**,
przeze mnie na pół etatu tłumacza - **1**,
przeze mnie jako tłumacza przysięgłego wyłącznie na zlecenie sądów itd. - **5**.

Niektórzy respondenci stwierdzili, że ich głównym źródłem dochodu jest inna działalność gospodarcza - **12**, lub inne stałe zatrudnienie - **35**.

Możliwość konsultacji prywatnej potwierdziło 60 respondentów, w miejscu pracy - **15**, u rodowitego znawcy ww. języka(ów) obcego - **42**; u znawców przedmiotu w zakresie: prawa - **42**, handlu - **24**, medycyny - **24**, techniki - **22**, **13** osób stwierdziło, że wcale nie ma możliwości konsultacji.

Na pytanie o świadomość przeznaczenia tłumaczonego tekstu respondenci odpowiadali, że zazwyczaj mają informacje bezpośrednio od klienta - **57**, poprzez

agencję tłumaczeń – **15**, a inni, że w ogóle nie mają informacji o przeznaczeniu tłumaczonego tekstu - **13**.

21 respondentów stwierdziło, że klienci okazują im ostatnio więcej uznania, **19** - więcej zrozumienia, **22** - więcej zainteresowania współpracą, **9** - więcej niezrozumienia, **2** - całkowitego niezrozumienia, zaś **7** - więcej lekceważenia.

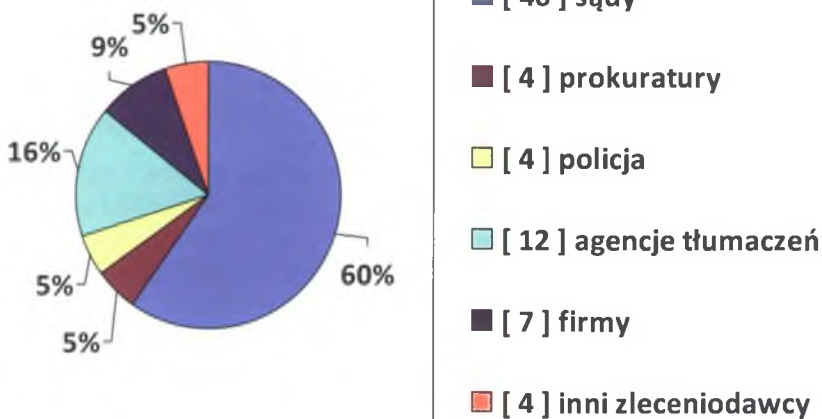
Z programów wspomagających tłumaczenie (narzędzi CAT) korzysta: **14** respondentów z Tradosa, **18** - stosuje Wordfast, **2** - MemoQ, **8** - **8** inne programy, nikt nie korzysta z DejaVu, zaś **48** respondentów nie korzysta z żadnych programów CAT.

Dziennie jest w stanie przetłumaczyć tekst specjalistyczny o objętości: 4 stron – **19** respondentów, 6 stron - **21**, 8 stron - **15**, 10 stron - **12**, ponad 10 stron – **16** respondentów.

Honorarium brutto za tłumaczenie niewierzytelności 1 strony na język polski wynosi: 20-35 zł dla **31** tłumaczy, 36-40 zł – dla **30**, 41-50 zł – dla **20**, 51-60 zł – dla **2**, ponad 60 zł – dla **2** respondentów.

Honorarium (wynagrodzenie) za tłumaczenie otrzymuje zazwyczaj w terminie **63** respondentów, **20** - z opóźnieniem 2-3 m-cy, **6** - z opóźnieniem ponad 3 miesięcy.

Najwięcej wśród innych dłużników zalegają z wypłatą sądy - wobec **46** respondentów, prokuratury – wobec **4**, policja – **4**, agencje tłumaczeń – wobec **12**, firmy – wobec **7**, inni zleceniodawcy – wobec **4** respondentów. A tak to wygląda na wykresie:

Na zadane pytania respondenci stwierdzili:

Jako tłumacz przysięgły czuję się na sali sądowej bezpiecznie - **70**, niebezpiecznie - **14**. Jako tłumacz słowa żywego (przysięgły i nieprzysięgły) uważam, że tłumaczenie ustne jest czynnością bardzo stresującą - **50**, średnio stresującą - **34**,

bezsztresową - **5**. Jako tłumacz uważam, że decyzje podejmowane na podstawie moich tłumaczeń mają dla przedmiotu sprawy znaczenie o niezwyklej doniosłości - **11**, bardzo ważne - **58**, ważne - **18**, mało ważne - **1**.

Nikt z respondentów nie stwierdził, że ranga społeczna tłumacza w społeczeństwie polskim jest – jak proponowała ankieta – bardzo wysoka, ale już **21** respondentów powiedziało, że ich zdaniem jest wysoka, zaś **34** stwierdziło, że raczej niska, **5** - bardzo niska, a **21** – że pilnie wymaga poprawy.

Warunki pracy tłumacza na przestrzeni ostatnich 10 lat poprawiły się – według 15 respondentów, według **40** - pogorszyły się, dla **26** - pozostają bez zmian, zaś **6** nie miało zdania.

Na ankietę odpowiedzieli członkowie następujących organizacji zawodowych: **55** - PT TEPIS, **1** - STP, **4** – innych organizacji, zaś **32** respondentów nie należy do żadnej organizacji tłumaczy.

TAKIE BYŁY PAŹDZIERNIKOWE XXVI WARSZTATY PRZEKŁADU PRAWNICZEGO I SPECJALISTYCZNEGO W WARSZAWIE 2012

Warsztaty odbyły się 6 października 2012 r. w salach Centrum Konferencyjnego „Wilcza” w Warszawie. Na sesji plenarnej prokurator Wojciech Groszyk omówił udział osoby niewładającej językiem polskim i tłumacza w postępowaniu karnym na przykładzie konkretnej sprawy. Następnie mgr Jolanta Ścigała-Górska zreferowała współpracę organów ścigania z tłumaczami przysięgłymi i dostęp tłumaczy przysięgłych do informacji niejawnych.

Po przerwie profesor Włodzimierz Gruszczyński omówił wybrane zagadnienia poprawnej polszczyzny przydatne dla tłumaczy. Dr Danuta Kierzkowska opowiedziała o powodach wzywania tłumacza przysięgłego przed Komisję Odpowiedzialności Zawodowej. Na zakończenie mgr inż. Filip Kowalczyk z Consilium Vitalis wystąpił z prezentacją i propozycją zorganizowania przez dietetyków i psychologów kursu p.t. „Zdrowie tłumacza”. Na zakończenie obrad odbył się koktajl z okazji Dnia Tłumacza.

SEKCJA ANGIELSKA

Obrady prowadziła Zofia Rybińska

Prof. James Hartzel – *Property law translation issues*

dr Aleksandra Matulewska – *Licencjonowani specjaliści i urzędnicy sądowi do spraw upadłości w systemie brytyjskim - potyczki tłumacza z różnicami w rzeczywistości prawnej*

Roman Kozierekiewicz – *Financial English*

mgr Agnieszka Bartosiak – *Tłumaczenie przed Urzędem Patentowym*

mgr Tomasz Wyglądała – *Wybrane zagadnienia związane z tłumaczeniem umów ubezpieczenia – leksyka i frazeologia dokumentów ubezpieczeniowych w języku polskim i angielskim*

SEKCJA ROSYJSKA

Obrady prowadził mgr Janusz Poznański

mgr Janusz Poznański – *Problemy tłumaczeniowe wynikające z różnic w systemach prawnych na przykładzie polskich i rosyjskich terminów oznaczających czyny zabronione*

mec. Natalia Wasilenko – *Tłumaczenie ustne na język rosyjski wyroku w sprawie karnej*

mgr Aleksandra Kamińska – *Prawo a zakon – wybrane zagadnienia ze wstępu do prawoznawstwa polsko-rosyjskiego*

dr Olga Charkiewicz – *Polska i rosyjska terminologia struktur Wojska Polskiego w latach 1944-1945 z uwzględnieniem działalności Głównego Zarządu Informacji WP*

Gościnnie wystąpili:

– doc. dr Łarisa Kołobkowa, Federacja Rosyjska, Kaliningrad, kierownik Katedry Języków Słowiańskich i Bałtyckich Wydziału Filologii i Dziennikarstwa Bałtyckiego Federalnego Uniwersytetu im. Immanuela Kanta

– mgr Jekatierina Zubrickaja, Federacja Rosyjska, Kaliningrad, st. wykładowca Katedry Języków Słowiańskich i Bałtyckich Wydziału Filologii i Dziennikarstwa Bałtyckiego Federalnego Uniwersytetu im. Immanuela Kanta

SEKCJA NIEMIECKA

Obrady prowadziła Marta Czyżewska

mgr Krystyna Kołodziej – *Zaświadczenie kościelne – czy naprawdę tak łatwo je tłumaczyć?*

dr Marta Czyżewska – *Recepcja prawa sasko-magdeburgskiego w polskich aktach prawnych – kilka uwag na temat słownictwa fachowego*

mgr Karolina Nartowska – *Wyzwania translatorskie na sali sądowej (na przykładzie austriackiej praktyki tłumacza sądowego)*

mgr Paweł Gugala – *Gemeinsamkeiten und Unterschiede im polnischen und deutschen Eherecht*

SEKCJA WŁOSKA

Obrady prowadziła mgr Patrycja Kuryszko

mgr Teresa Skrodzka – *Reforma szkolnictwa wyższego we Włoszech i jej skutki praktyczne dla tłumacza*

mgr Małgorzata Andrzejewska – *Postępowanie upadłościowe w Polsce i we Włoszech – wybrana terminologia i frazeologia*

mec. Joanna Lisiewska – *Rozwody i separacje*

KOKTAJL Z OKAZJI MIĘDZYNARODOWEGO DNIA TŁUMACZA

Toast hieronimkowy wznosili (od lewej): Janusz Poznański – przewodniczący Kolegium Doskonalenia Zawodowego PT TEPIS, Aleksandra Podgórnjak-Musil – prezes Górnośląskiego Koła PT TEPIS, Dorota Staniszevska – sekretarz generalny PT TEPIS, Danuta Kierzkowska – prezes PT TEPIS, Zofia Rybińska - wiceprezes PT TEPIS i wiceprezes Stowarzyszenia EULITA, Paulina Leśniak - prezes Pomorskiego Koła PT TEPIS i Joanna Miler-Cassino – wiceprezes PT TEPIS.

**REPETYTORIA I WARSZTATY TEPISU DLA TŁUMACZY
W BIAŁYMSTOKU, SZCZECINIE, SOSNOWCU, KRAKOWIE
I WROCŁAWIU 2012-2013**

Krystyna Kołodziej

Poniżej przytaczamy z obowiązku kronikarskiego wszystkie akcje doskonalenia zawodowego tłumaczy, które były organizowane przez Zarządy Kół PT TEPIS w innych miastach od września 2012 do stycznia 2013 roku. Repetytoria i warsztaty są zestawione w porządku chronologicznym.

Górnśląskie Koło PT TEPIS było organizatorem X już Górnśląskiego Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych, które odbyło się 26 października 2012 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego przy ul. Grota Roweckiego 5 w Sosnowcu. Tematem obrad był rynek finansów - teoria i praktyka oraz warsztaty językowe dla uczestników w sekcji angielskiej i niemieckiej.

Z inicjatywy **Pomorskiego Koła** PT TEPIS odbyło się w dniu 16 listopada 2012 roku w Sali rozpraw Izby Morskiej przy pl. Batorego 4 w Szczecinie IX Szczecińskie Laboratorium Tłumaczy przy współudziale Izby Morskiej. Tematem konferencji było Postępowanie przed izbami morskimi - wypadki morskie, składanie protestów morskich i rola tłumaczy w tych postępowaniach.

Dolnośląskie Koło PT TEPIS było organizatorem XV Dolnośląskich Warsztatów Przekładu dla Tłumaczy, które odbyły się 16 listopada 2012 roku we Wrocławiu. Warsztaty były podzielone na dwie części. W pierwszej części uczestnicy mieli okazję zapoznania się ze strukturą rocznych sprawozdań finansowych, druga część była poświęcona terminologii bilansu, rachunku wyników i ekonomii w czterech sekcjach językowych: angielskiej, niemieckiej, francuskiej i włoskiej. Niewątpliwym sukcesem Koła jest utworzenie sekcji włoskiej.

Małopolskie Koło PT TEPIS zorganizowało w dniu 24 listopada ciekawe warsztaty z udziałem Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie w ramach XIV Krakowskiego Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych. O tym spotkaniu obszerniej pisze poniżej przez Małopolskiego Koła.

Nasze najmłodsze Koło, **Podlaskie Koło PT TEPIS**, zorganizowało w dniu 30 listopada 2012 roku III Białostockie Repetytorium Tłumaczy Przysięgłych. Podczas obrad w zakresie roli tłumacza przysięgłego przy czynnościach notarialnych omawiano terminologię i frazeologię stosowaną w aktach notarialnych, pełnomocnictwach, umowach sprzedaży. Uczestnicy obradowali w sekcjach angielskiej, niemieckiej i francuskiej.

Pomorskie Koło PT TEPIS dynamicznie rozpoczęło Nowy Rok i 14 stycznia 2013 r. zebrało się na X Szczecińskim Laboratorium Tłumaczy w ramach „Aktywnych Poniedziałków” w Sali Kominkowej Klubu 13 Muz przy ul. Żołnierza Polskiego w Szczecinie. Tematem obrad były instytucje prawa w pracy tłumacza - rozbieżności w nomenklaturze.

Niestety **Lubuskie Koło** PT TEPIS z siedzibą w Żarach nie przejawiało w 2012 roku żadnej aktywności. Może ten rok będzie bardziej sprzyjać lokalnym inicjatywom tłumaczy przysięgłych zamieszkałych w tym regionie.

**„PRZESŁUCHANIE NA ODLEGŁOŚĆ
W POSTĘPOWANIU PRZYGOTOWAWCZYM”
NA XIV KRAKOWSKIM REPETYTORIUM TPS**

XIV Krakowskie Repetytorium, zorganizowane przez Małopolskie Koło PT TEPIS, odbyło się 24 listopada 2012 r. w siedzibie Krakowskiej Prokuratury Apelacyjnej przy ul. Cystersów 18 w Krakowie. Tam bowiem znajdowało się właśnie stosowne

wyposażenie, czyli urządzenia do wideokonferencji, aby można było zrealizować zaplanowany temat „Przesłuchanie na odległość w postępowaniu przygotowawczym”.

W programie Repetytorium wystąpili: w sesji plenarnej, pełnomocnik Rady naczelnej ds. Kół, mgr Krystyna Kołodziej, która przekazała najnowsze informacje dotyczące tłumaczy przysięgłych, wiceprezes Małopolskiego Koła - mgr Monika Mostowy omówiła cele i przebieg Repetytorium, po czym wiceprezes PT TEPIS - mgr Zofia Rybińska omówiła „Teoretyczne i praktyczne aspekty przesłuchania na odległość” w prezentacji opracowanej wspólnie z nieobecną mgr Joanną Miler-Cassino.

Następnie rolę wiodącą przejęła prokurator Katarzyna Płończak, naczelnik Wydziału V ds. Przesłuchania Zorganizowanej i Korupcji w Krakowie, która przedstawiła szczegółowo „Praktyczne aspekty przesłuchania na odległość okiem Prokuratury”. Pani Prokurator Płończak oraz prokurator Barbara Jasińska odpowiedziały na większość pytań tłumaczy.

Po zakończeniu sesji plenarnej przystąpiono do wideokonferencji, której tematem była symulacja przesłuchania na odległość z podziałem na sekcje językowe. Role świadków-cudzoziemców odegrali tłumacze: Anna Labe – w języku niemieckim, Urszula Deja – w języku rosyjskim oraz Zofia Wisłocka – w języku angielskim i francuskim. Każdy świadek znajdujący się przed monitorem w innym budynku Prokuratury i widoczny na monitorze w sali, w której byli zgromadzeni wszyscy uczestnicy, odpowiadał na pytania zadawane mu przez prokuratora po ich przetłumaczeniu na te języki oraz na włoski, hiszpański i inne słowiańskie przez prawie 90 uczestników. Monika Mostowy, Witold Wójcik, Bogna Pęczak i Maria Metzler prowadzili wiodące sekcje językowe.

Z uwagi na bardzo dużą liczbę uczestników, każdy z tłumaczy mógł wziąć udział w przesłuchaniu ograniczonym tylko do kilku zdań. Natomiast wszyscy uznali warsztatowy program Repetytorium za niezwykle pożyteczny i doskonale zorganizowany. Oto grupowe zdjęcie uczestników bardzo udanego Krakowskiego Repetytorium.

PIERWSZE SZKOLENIE TEPISU DLA PROKURATORÓW

Janusz Poznański i Zofia Rybińska

W dniu 20 grudnia 2012 r. przedstawiciele RN PT TEPIS w osobach autorów niniejszej informacji wygłosili pierwszy wykład nt. „Skuteczna komunikacja językowa w postępowaniu karnym z udziałem osoby niewładającej językiem polskim i tłuma-

cza”. Wykład transmitowany był z gmachu Prokuratury Generalnej w Warszawie przy ul. Barskiej 28/30 do osiemnastu (18) prokuratur – apelacyjnych i okręgowych w całym kraju. Prokuratorzy widzieli prelegentów na ekranach telewizorów i jednocześnie oglądali prezentację PowerPoint wyświetlaną na ekranie.

Do przeprowadzenia wykładu tłumacze zostali zaproszeni przez Prokuratora Generalnego Andrzeja Seremeta, który jako jeden z pierwszych przedstawicieli organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości docenił potrzebę wspólnego działania osób prowadzących postępowanie i tłumaczy w celu zapewnienia cudzoziemcom tłumaczenia o jakości wystarczającej do zagwarantowania im prawa do obrony oraz rzetelności postępowania karnego.

Wykład ten rozpocznie – mamy taką nadzieję – cykl szkoleń dla sędziów, prokuratorów, policjantów i funkcjonariuszy Straży Granicznej i przyczyni się do wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2010/64/UE w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym przez lepsze zrozumienie specyfiki naszego zawodu i wypracowanie dobrych praktyk.

OSTATNIE WARSZTATY PROJEKTU UE TRAFUT

Zofia Rybińska

Antwerpia to - po Lublanie, Madrycie i Helsinkach – kolejne miasto europejskie, w którym odbyły się Warsztaty projektu Unii Europejskiej pn. “TRAFUT – Training for the Future” – tym razem już ostatnie. Projekt, o którym pisaliśmy już w poprzednich numerach, koncentrował się na promowaniu wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym. Warsztaty, organizowane przez partnerów projektu, adresowane były, jak pisaliśmy, przede wszystkim do przedstawicieli ministerstw sprawiedliwości, policji, organizacji zrzeszających sędziów, prokuratorów, adwokatów, personelu sądowego oraz do krajowych stowarzyszeń tłumaczy sądowych.

Do Antwerpii zaproszeni zostali przedstawiciele przede wszystkim Francji, Holandii, Irlandii, Luksemburga, Słowacji, Szwajcarii i Belgii, ale Warsztaty były otwarte również dla przedstawicieli ministerstw sprawiedliwości innych państw, które były zaproszone na wcześniejsze Warsztaty w Lublanie, Madrycie i Helsinkach, a których przedstawiciele z różnych względów nie mogli wcześniej w nich uczestniczyć. Nic więc dziwnego, że w gmachu Uniwersytetu Lessius od 18 do 20 października 2012 r. zgromadziło się najwięcej, bo około 150 uczestników i wielu zaproszonych gości z tych państw.

Formuła Warsztatów w Antwerpii była podobna do wcześniejszych, a wśród zaproszonych gości byli przedstawiciele Komisji Europejskiej, Europejskiego Sądu Praw Człowieka, europejskich organizacji obrońców sądowych (CCBA, ECBA) oraz eksperci w dziedzinach związanych z postępowaniem karnym i tłumaczeniem. Program obejmował sesje poświęcone m.in. genezie i treści dyrektywy, jej transpozycji do prawa krajowego, problemom związanym z jakością tłumaczenia, rejestrom tłumaczy, nowoczesnym technologiom komunikacji oraz szkoleniu w celu efektywnej komunikacji. Szczegółowy program wszystkich Warsztatów podany jest na stronie **www.eulita.eu**.

Organizatorzy Warsztatów, a zarazem partnerzy projektu TRAFUT, mają nadzieję, że Warsztaty przyczyniły się do wypracowania optymalnych metod wdrożenia dyrektywy, aby zapewnić wysoką jakość tłumaczenia w postępowaniu karnym we wszystkich państwach Unii Europejskiej.

UMOWA PT TEPIS O WSPÓŁPRACY Z WŁOSKIM STOWARZYSZENIEM TŁUMACZY SĄDOWYCH

Zofia Rybińska

Udział PT TEPIS w projekcie UE TRAFUT stworzył świetną okazję do nawiązania bliższych kontaktów z innymi partnerami tego projektu. Kontakty te zaowocowały m.in. podpisaniem umowy o współpracy z włoskim stowarzyszeniem tłumaczy sądowych Associazione Italiana Traduttori e Interpreti Giudiziari ASSITIG.

Umowa została podpisana przez prezesa ASSITIG Flavię Caciagli i wiceprezesa Towarzystwa TEPIS Zofię Rybińską w dniu 19 października 2012 r. podczas uroczystej kolacji na zakończenie projektu TRAFUT (na zdjęciu). Jest to już trzecia umowa międzynarodowa podpisana przez Towarzystwo TEPIS. Pierwsza została zawarta w 1998 roku ze Związkiem Tłumaczy Rosji, druga - z Argentyńskim Colegio de Traductores Publicos de la Ciudad de Buenos Aires. W ramach realizacji tych wszystkich umów członkowie TEPISu utrzymują pożyteczne i inspirujące kontakty z członkami bratnich organizacji tych krajów.

KALENDARIUM KONFERENCJI DLA TŁUMACZY

Les XXVIIes Journées de linguistique (JDL):

l'Université Laval, Québec, Canada, 13-15 mars 2013,
jdj@lli.ulaval.ca, <http://www.ciral.ulaval.ca/jdl/>

The Language of Business. The Business of Language:

Eden Roc Renaissance Miami Beach, USA, March 17-20, 2013,
Allison Ferch aferch@gala-global.org, <http://www.gala-global.org/conference>

QUALETRA – Quality in Legal Translation. Launch conference:

EULITA, London Metropolitan University, London, UK, April 4, 2013,
qualetra@eulita.eu, <http://eulita.eu/qualetra-launch-conference>

The Challenges to Professional Translation and Interpreting in the Justice Sector:

The Association of Police and Court (APCI) in cooperation with EULITA,
Canary Wharf, London, UK, 4-6 April 2013,
conference2013@apciinterpreters.org.uk, <http://www.apciinterpreters.org.uk>

The second Nordic Translation Conference:

University of East Anglia, Norwich, England, April 4-6 2013,
conference@nordictranslation.net, <http://www.nordictranslation.net>

ELIA Networking Days Munich:

Hotel Sofitel, Munich, Germany, May 2-4, 2013,
info@elia-association.org, <http://www.networking-days.org>

XXI Repetytorium dla Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych

PT TEPIS, Warszawa, Centrum Konferencyjne „Wilcza”, czerwiec 2013
www.tepis.org.pl

Eighth Conference on Legal Translation, Court Interpreting and Comparative Legilinguistics:

Institute of Linguistics, Adam Mickiewicz University, Poznań, June 28-30, 2013
lingua.legis@gmail.com, <http://www.lingualegis.amu.edu.pl>

XIth International Forum 'The Life of Interpreters and Translators – Joy and Sorrows?

FIT LTCI Committee, Belgrade, Hotel Metropol Palace, September 19-21, 2013
upit@me.com; sm.vukcevic@neobee.net

XXVII Warsztaty Przekładu Prawniczego i Specjalistycznego

PT TEPIS, Warszawa, Centrum Konferencyjne „Wilcza”, 5 października 2013
www.tepis.org.pl

Intermedia 2013 - AVT and localization conference:

The Department of Translation Studies at the University of Łódź, Poland, November 22-23, 2013,
boqus@uni.lodz.pl, <http://ia.uni.lodz.pl/intermedia/>

Man vs. Machine – The Future of Translators, Interpreters and Terminologists.

FIT XXth World Congress: Berlin, Germany, August 4 – 6, 2014
info@fit2014.org, <http://www.fit2014.org>

• **ITI International Calendar of Events (ICE):** www.iti.org.uk/ice/

ANNOUNCEMENT AND CALL FOR PRESENTATIONS
The FIT Committee for Legal Translation and Court Interpreting
in cooperation with
the Association of Scientific and Technical Translators of Serbia (JJPIT)
under the auspices of the International Federation of Translators
is organizing

THE ELEVENTH INTERNATIONAL FORUM
THE LIFE OF INTERPRETERS AND TRANSLATORS —
JOY AND SORROW?

and is pleased to invite
translators, interpreters, academics, researchers and students
to attend the Belgrade International Forum

to be held from September 19th
(arrivals and get together) to September 21st 2013.

To address the challenges created by
the process of globalization, the rapprochement of cultures
and the increasing cooperation between different language communities,
we propose the following topics:

- Ethics and good practices;
- Basic and further training and development
of legal translators and court interpreters;
- Cooperation with institutions and clients;
cooperation among colleagues;
- Professional and legal status;
- legal and public recognition of professional qualifications;
- New tools (CAT) in specialized terminology;
- Intercultural communication;
- Future prospects.

You are kindly invited to submit a short bio-
and bibliographical notice, conference topic,
abstract and key-words of your paper.

Deadline for sending abstracts: **April 15th 2013**

Length of abstracts with the usual affiliation: not more than 1.500 characters.

Abstracts should be addressed to:

Miodrag VUKČEVIĆ, UPIT, ul. Kičevska 9, 11000
Beograd, Serbia: **upit@me.com; sm.vukcevic@neobee.net**
Languages: English and French

Notification of acceptance for the submitted abstracts will be sent by May 31st 2013.

All accepted papers will be published after the conference
in Conference Proceedings.

Venue: Hotel Metropol Palace. Bulevar Kralja Aleksandra 69
Registration fees: €120 till August 1st, 2013, €150 after August 1st, 2013
Belgrade 11000, Serbia. Banking details will be provided later on.

ANNONCE ET APPEL A COMMUNICATIONS
Le Comité de traduction juridique et
d'interprétation près les tribunaux de la FIT
en coopération avec

L'Association des Traducteurs Techniques et Scientifiques de Serbie (UPIT)
organise

sous les auspices de la Fédération internationale des traducteurs
LE ONZIEME FORUM INTERNATIONAL SUR LE THEME
« JOIES ET PEINES DE LA VIE
DES TRADUCTEURS ET DES INTERPRETES? »

et est heureux d'inviter

les traducteurs, interprètes, universitaires, chercheurs et étudiants
du monde entier à participer au Forum international de Belgrade qui se tiendra du
19 septembre (arrivée et réception de bienvenue) au 21 septembre

Afin de répondre aux enjeux de la mondialisation,
du rapprochement des cultures et de la coopération
accrue entre les différentes communautés linguistiques,
nous vous proposons les thèmes suivants :

- Déontologie et bonnes pratiques
- Formation initiale et continue des traducteurs juridiques et
interprètes près les tribunaux
- Coopération avec les administrations et les clients et entre confrères;
- Statut juridique et professionnel; reconnaissance juridique et
publique des qualifications professionnelles ;
- Nouveaux outils (TAO) dans le domaine de la terminologie spécialisée;
- Communication interculturelle; · Perspectives.

Vous êtes invités à fournir une courte biographie ainsi qu'une brève bibliographie,
le thème de votre exposé, un abrégé et les mots-clés de votre communication.

Date limite d'envoi des abrégés : 15 avril 2013.

Longueur maximale des abrégés avec mention de l'association/organisme
représenté(e) : 1500 caractères. Les auteurs sont priés d'adresser leur abrégé à :
Miodrag VUKČEVIĆ, UPIT, ul. Kičevska 9, 11000

Belgrade, Serbie: **upit@me.com ; sm.vukcevic@neobee.net**

Langues : anglais et français

Les auteurs acceptés seront avisés le 31 mai 2013 au plus tard.

Toutes les communications acceptées

seront publiées dans les actes du Forum.

Lieu : Hôtel Metropol Palace Bulevar Kralja Aleksandra 69

Droits d'inscription : €120 jusqu'au 1er août 2013

€150 du 1er août au 19 septembre 2013

**Belgrade 11000, Serbie. Les coordonnées bancaires seront fournies
ultérieurement.**

in cooperation with

THE CHALLENGES TO PROFESSIONAL TRANSLATION AND INTERPRETING IN THE JUSTICE SECTOR CANARY WHARF, LONDON, 4-6 APRIL 2013

The Association of Police and Court Interpreters has pleasure in announcing its first international conference, which will be held at No 1 Westferry Circus in London's historic Docklands between 4 and 6 April 2013.

The Conference will be followed by an Information Meeting and the third EULITA General Assembly, which will take place on the afternoon of 6 April 2013.

Full details of the Conference can be found on the APCI website at **www.apciinterpreters.org.uk**

The organisers can be contacted at conference2013@apciinterpreters.org.uk. We look forward to welcoming colleagues old and new to our capital city.

DÉFIS DE LA TRADUCTION ET DE L'INTERPRÉTATION PROFESSIONNELLES DANS LE DOMAINE DE LA JUSTICE CANARY WHARF, LONDRES, 4-6 AVRIL 2013

L'Association of Police and Court Interpreters a le plaisir de vous annoncer sa première conférence internationale, qui aura lieu au No. 1 Westferry Circus, dans le quartier historique de Docklands, du 4 au 6 avril 2013. La Conférence sera suivie d'une réunion d'information et la troisième Assemblée générale de l'EULITA, qui se tiendront dans l'après-midi du 6 avril.

Tous les détails concernant la Conférence se trouvent sur le site de l'APCI au **www.apciinterpreters.org.uk**

Vous pouvez contacter les organisateurs au :
conference2013@apciinterpreters.org.uk.

Nous nous réjouissons à la perspective d'accueillir à Londres, notre capitale, nos anciens et nouveaux collègues.

TYMOCZY W ŚWIECIE TŁUMACZE NA ŚWIECIE

SYTUACJA TŁUMACZY POLICYJNYCH I SĄDOWYCH W ANGLII 2013

Andrzej Traliszewski

Przed 2008 rokiem tłumacze świadczący usługi w zakresie tłumaczeń sądowych i policyjnych na rzecz organów wymiaru sprawiedliwości *sensu largo* rekrutowali się głównie spośród osób zarejestrowanych niejako przymusowo w bazie danych prywatnej firmy „National Register of Public Service Interpreters Ltd.” (Krajowy Rejestr Tłumaczy Służby Publicznej Sp. z o. o.) – w skrócie NRPSI.

Spółka pod tą nazwą była tzw. przedsiębiorstwem zależnym organizacji Institute of Linguists, (IOL), potem Chartered Institute of Linguists, utworzone jakoby z myślą o poprawie standardów zawodowych w zakresie tłumaczeń urzędowych.

Osoby, które chciały wykonywać zawód tłumacza w sektorze publicznym, zmuszone były do zarejestrowania się w NRPSI, jako że istniejące regulacje prawne nakładały na organy wymiaru sprawiedliwości i służby publiczne nakaz korzystania z usług głównie tłumaczy z rejestru NRPSI.

Na początku istnienia krajowej bazy danych były dość rygorystycznie przestrzegane kryteria dotyczące kwalifikacji zawodowych, doświadczenia zawodowego w świadczeniu usług w sektorze publicznym itp. Im większe doświadczenie i kwalifikacje, tym wyższy był status tłumacza.

Rejestr NRPSI przewidywał trzy poziomy: full status, interim status i limited assessment. W zasadzie warunkiem niezbędnym było posiadanie kwalifikacji zawodowych na poziomie „Diploma in Public Service Interpreting” (DPSI). W założeniu szkolenie prowadzące do złożenia tego egzaminu miało zapewnić adeptowi zawodu tłumacza podstawowy zasób umiejętności i wiedzy. Kurs przygotowawczy trwał około 10 miesięcy i kończył się dwudniowym egzaminem składającym się z trzech części. W praktyce jednak egzamin ten był opracowywany przez osoby zatrudnione w IOL i nie miał zbyt wielkiego związku z rzeczywistością.

Często osoby sprawdzające prace egzaminacyjne, tzw. moderatorzy, były przypadkowe, niekiedy wręcz wydawało się, że wyniki egzaminów są zaniżane w celu skłonienia kandydatów do ponownego podejścia, co wiązało się z odpowiednimi kosztami, a zyski zasilają kasę IOL. Wykładowcami byli natomiast tzw. zawodowi lingwiści, ale bez większego doświadczenia zawodowego w danej dziedzinie.

Początkowo wydawano dyplom DPSI w zakresie tłumaczenia prawniczego (DPSI Law), potem wprowadzono odmienne kursy i egzaminy z zakresu tłumaczeń dla służby zdrowia i władz lokalnych.

Każda osoba widniejąca w bazie danych Rejestru otrzymywała po przejściu procesu weryfikacji i uiszczeniu dość wysokiej opłaty – 160 funtów od pierwszego języka, po 30 funtów od każdego następnego - rodzaj identyfikatora, dość kiepskiej jakości, masowo podrabianego. Początkowo identyfikator był opatrzony zdjęciem posiadacza, określeniem statusu zawodowego, nazwiskiem i numerem identyfikacyjnym. Liczba osób widniejących w bazie danych NRPSI nigdy nie przekroczyła poziomu 3000, pomimo to numery te zaczynały się od 10000 wwyż. Po 2003 roku

w ramach „urawniłowki” zrezygnowano z umieszczania nazwiska i statusu. Nazwisko tłumacza umieszczono na rewersie.

Sądy powszechne korzystały głównie z usług tłumaczy NRPSI, płacąc subskrypcję za dostęp do serwisu. Podobnie płaciły inne organizacje. Mimo to baza danych była - wbrew prawu o ochronie danych osobowych i opinii środowiska tłumaczy - odpłatnie udostępniana komercyjnym agencjom, które korzystały z jej zasobów przy składaniu ofert na przetargi w zakresie tłumaczeń urzędowych.

Oprócz tego istniały odrębne bazy danych MSW (Home Office), Trybunałów Imigracyjnych oraz organizacji zawodowych ITI i APCI, konkurujących z monopolem NRPSI. W praktyce organy policyjne korzystały z własnych rejestrów oraz bazy danych służby imigracyjnej MSW.

Tłumacze zawodowi opłacani byli z kasy publicznej według stawek zatwierdzonych w 2002 roku na podstawie Porozumienia Ogólnokrajowego (National Agreement) - nieformalnego porozumienia podmiotów typu Department of Justice Home Office, NRPSI, IOL itp. Nie przeprowadzono żadnych konsultacji ze środowiskiem. Stawki te, ujednoczone na terenie całej Anglii, obowiązywały bez zmian do 2012 roku, tzn. do przejścia rynku przez pojedynczy podmiot gospodarczy pn. ALS.

Od 2006 roku trwał swego rodzaju trend do sprzedawania monopolu na świadczenie usług tłumaczeniowych. Miało to być spowodowane rzekomo wysokimi kosztami oraz bezzasadnie wysokimi sumami wynagrodzeń tłumaczy. W przypadku Thames Valley Police (zachodnia i południowa Anglia) kontrakt został zawarty z międzynarodowym koncernem *Language Line Services*. Początkowo oferowane stawki spowodowały bojkot ze strony tłumaczy i zmuszono agencję do powrotu do stawek z *National Agreement* na poziomie niższym niż policyjne, ale w miarę godziwym.

Od 2011 roku agencja ta objęła usługi dla policji kilku województw na wschodzie Anglii, co spowodowało chaos logistyczny i finansowy. Zamiast tłumaczy zawodowych wysyłano często osoby po trzydniowym kursie firmowym, co powodowało powtarzające się skargi ze strony zatrzymanych, adwokatów, policji i sądów.

Po objęciu rządów przez torysów, jednym ze sposobów na kryzys tej ekipy jest tak zwany *outsourcing* jako metoda rozwiązywania wszelkich problemów. Pomimo sprzeciwów środowiska tłumaczy, organizacji zawodowych, związków zawodowych itp. Ministerstwo Sprawiedliwości (MoJ) postanowiło w 2011 roku ogłosić przetarg na wyłączone świadczenie usług tłumaczeniowych na rzecz organów wymiaru sprawiedliwości, z uwzględnieniem trybunałów oraz sądów cywilnych.

Do przetargu przystąpiły znaczące agencje tłumaczeń. Ale ku zaskoczeniu wszystkich wygrała mało znana firma z okolic Manchesteru pod nazwą „Applied Language Solutions” (ALS). Firma ta miała w swoim dorobku kilka kontraktów na tłumaczenia o zasięgu lokalnym oraz w sektorze prywatnym.

Decyzja o zawarciu z tą właśnie firmą kontraktu pn. Umowa Ramowa (Framework Agreement - FWA) na okres czterech, a potem pięciu lat na zasadzie całkowitej wyłączności spotkała się z negatywnym oddźwiękiem społecznym oraz w środowiskach zawodowych. Postawiła ona pod znakiem zapytania konieczność istnienia organizacji zawodowych, posiadania kwalifikacji itp. Jednym ze skutków było pozbycie się przez IOL swego przedsiębiorstwa zależnego w postaci Rejestru NRPSI Ltd po uprzednim opróżnieniu kasy i podwyższeniu płac byłego kierownictwa. Nowo powstały NRPSI Ltd. dalej miał siedzibę w budynku IOL, a nowa baza danych, obecnie bezpłatna, miała znacznie mniejszy zasięg i zubożoną formę.

Praktycznie żadna z organizacji zawodowych nie zajęła stanowiska w sprawie eliminacji środowiska zawodowego na rzecz monopolu jednej firmy. Były tylko próby nieoficjalnego porozumiewania się w celu zapobieżenia utracie dawnych przywile-

jów tych organizacji. Nowo powstała organizacja środowiskowa - Professional Interpreters Alliance - przeprowadziła szereg działań prawnych, ale ugrzęzły one z powodu braku wsparcia ze strony innych organizacji i zagrożenia wysokimi kosztami postępowania. Ostatecznie we wrześniu 2011 roku kontrakt został zawarty z ALS. Spowodowało to konsternację w środowisku tłumaczy, ponieważ ALS zlekceważyła udokumentowane uprzednio kwalifikacje zawodowe, nakłaniając tłumaczy do poddawania się na nowo testom (tzw. assessments) na ich własny koszt w wybranych przez ALS trzeciorzędnych szkołach wyższych, często z udziałem tzw. zawodowych lingwistów, poprzednio związanych z IOL lub NRPSI.

W dniu 27 grudnia 2011 roku ALS w tajemnicy dokonała sprzedaży swego kontraktu na rzecz międzynarodowego koncernu Capita Ltd. Był kierownictwo odsunięto od kontroli nad firmą. W styczniu 2012 roku ogłoszono, że kontrakt wprowadzony zostanie w życie stopniowo, wobec faktu, że ALS nie posiadała odpowiedniej liczby tłumaczy zawodowych, posiłkując się przypadkowymi osobami bez przygotowania zawodowego.

Decyzja ta wprowadziła stan zagrożenia dla systemu sądowego w Anglii. Pierwsze miesiące 2012 roku wykazały, że firma ALS nie dysponowała odpowiednimi kadrami, środowisko bojkotowało zlecenia na oferowanych warunkach według znacznie okrojonych stawek.

Umowa Ramowa (FWA) dzieli tłumaczy na trzy kategorie, nazywane „tiers”, przy czym teoretycznie tłumacze poprzednio zarejestrowani w NRPSI otrzymać mieli kwalifikację tier 1, a osoby bez przygotowania zawodowego lub z niewielkim doświadczeniem były zakwalifikowani na poziomie tier2 i tier3.

W praktyce jednak ALS właśnie takim osobom zlecała tłumaczenie w sprawach wymagających wiedzy fachowej i doświadczenia, co wywoływało łatwe do przewidzenia skutki. W wyniku niezadowolona środowiska sędziowskiego czasowo zezwolono na korzystanie z wykwalifikowanych tłumaczy na dawnych zasadach. Mimo to środowisko prowadziło bojkot zawodowy.

Dalsze wysyłanie przez ALS niewykwalifikowanych oraz nisko płatnych tłumaczy doprowadziło do zakłóceń prac wymiaru sprawiedliwości, opóźnienia w prowadzeniu tysięcy spraw sądowych oraz wzrostu kosztów Ministerstwa Sprawiedliwości oraz kiesy publicznej. Dodatkowo sprawę komplikowało opłacanie usług tylko za obecność na sali sądowej, czyli w sytuacji opóźnienia postępowania tłumacz opuszczał salę sądową, ponieważ wtedy agencja nie płaciła już za jego usługi. Nawet proste sprawy były z tego powodu wielokrotnie odraczane ze względu na brak wykwalifikowanego tłumacza.

Z mojego własnego doświadczenia mogę przytoczyć anegdotyczną sprawę osoby zatrzymanej za kradzież butelki taniego wina. Z powodu braku stałego miejsca zamieszkania i recydywy osobnik ten umieszczony był w areszcie tymczasowym i dowożony z odległego miasta trzy razy pod konwojem. Za każdym razem miał prawo do usług adwokata z urzędu, a koszt pobytu w areszcie tymczasowym, konwoju, adwokata itp. przekroczył sumę 15 tys. funtów. Takie oto „oszczędności” wnosi nowy system.

Wskutek powtarzających się zażaleń na nowy system ze strony organizacji zawodowych latem 2012 roku państwowa agencja National Audit Office dokonała kontroli działania systemu tłumaczeń na mocy Umowy Ramowej FWA.

Jesienią 2012 roku sprawa stała na forum dwóch komisji Parlamentu Brytyjskiego: Public Accounts Committee oraz Justice Select Committee. Nowe władze NRPSI wezwały wszelkie zainteresowane podmioty do czynnego udziału w pracach tych organów, z uwzględnieniem roli wykwalifikowanych i odpowiedzialnych zawodowo tłumaczy w procesie wymierzania sprawiedliwości, a także konieczności po-

wołania niezależnego organu regulującego standardy wykonywania zawodu i zapewniania odpowiedniego dostępu do takich usług zgodnie z potrzebami ogółu.

Wyniki prac komisji parlamentarnych transmitowanych przez BBC były porażające. Przesłuchano wysokich urzędników Ministerstwa Sprawiedliwości, kierownictwo ALS/Capita, przedstawicieli organizacji zawodowych. Wynik z tego obraz niekompetencji, niechlujstwa zawodowego, preferowania jedynego rozwiązania za wszelką cenę, całkowitego ignorowania opinii ekspertów.

W raporcie komitetu Public Accounts Committee podkreślono, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie zachowało należytej staranności przy sprawdzaniu kompetencji firmy ALS przed podpisaniem umowy FWA oraz stwierdzono konieczność zmiany tej sytuacji. Komitet Justice Select Committee nie opublikował jeszcze swego raportu, ale prognozy są negatywne dla ALS. Jednocześnie okazało się, że ALS ukarano karami umownymi w wysokości 2,500 GBP - śmiesznymi wobec strat idących w miliony funtów.

W grudniu 2012 roku okazało się, że wysoki urzędnik MS zabronił w drodze okólnika pracownikom wymiaru sprawiedliwości oraz sędziom pokoju (magistrates) udzielania wszelkich informacji w zakresie naruszeń prawa przez ALS pod groźbą sankcji za naruszenie ustawy o tajemnicy państwowej. Pomimo to Ministerstwo dalej obstaje za zachowaniem FWA w dawnej postaci. Utworzone zostało specjalne forum internetowe, gdzie pracownicy wymiaru sprawiedliwości i tłumacze mogli podawać konkretne informacje, także anonimowo. Także to zostało zabronione przez Ministerstwo.

Wywołało to zaniepokojenie posłów, którzy widzą w tym bezprawną ingerencję organów administracji w prace parlamentu. Złożone zostały odpowiednie skargi na ręce Helen Grant, ministra sprawiedliwości. Przewodniczący *Justice Select Committee*, poseł Sir Alan Beith, wyraził głębokie zaniepokojenie próbami torpedowania prac komisji parlamentarnych przez wysokich urzędników państwowych.

W rezultacie Ministerstwo ponownie czasowo zawiesiło obowiązek korzystania z usług ALS przez sądy. Istnieje możliwość korzystania z usług innych agencji oraz indywidualnych tłumaczy na starych zasadach. Instrukcja opublikowana na podstawie ustawy o jawności informacji (FOIA) stanowi: "The department does not currently have procedures in place to monitor qualifications or Criminal Records Bureau where interpreters are engaged through other agencies. (...) As a temporary measure, for short-notice bookings, HM Courts and Tribunals Service uses interpreters from companies other than ALS."

Zdaniem organizacji zawodowych system świadczenia usług w sektorze tłumaczeń dla sądów i policji na zasadach określonych w Ogólnokrajowym Porozumieniu (National Agreement) nie był wolny od błędów. Pomimo to istniały mechanizmy kontrolne, zabezpieczające przed świadczeniem usług przez osoby karane, bez odpowiednich kwalifikacji zawodowych i doświadczenia.

Polityka m.in. IOL oraz pośledniego gatunku szkół wyższych doprowadziły do deprecjacji kwalifikacji zawodowych oraz nadprodukcji tłumaczy w szeregu językach. Ponadto istniały powiązania pomiędzy osobami ze środowiska tzw. lingwistów a agencjami komercyjnymi.

W warunkach istniejącego kryzysu i polegania na *outsourcingu* jako jedynej metody łatania budżetu doprowadzono do obecnej sytuacji, kiedy moloch komercyjny kontroluje kilka sektorów rynku tłumaczeń ustnych, ponieważ Capita przejęła w sierpniu ub.r. agencję Reliance, kontrolującą część sektora tłumaczeń medycznych. Jak na razie obie przejęte agencje przynoszą straty.

W dniu 8 stycznia firma ALS działająca obecnie pod nazwą Capita IT wprowadziła nowe warunki pracy i płacy, obniżając m.in. stawki zwrotu należności za uży-

te na dojazd paliwo o 50% oraz rezygnując z automatycznej premii 5 funtów za przyjmowanie zleceń drogą elektroniczną. Dodatkowo zrezygnowano z gwarancji zwrotu kosztów dojazdu publicznymi środkami lokomocji, co spowodowało bojkot tłumaczy współpracujących z ALS.

Obecna sytuacja stanowi zagrożenie dla prawidłowej pracy organów wymiaru sprawiedliwości. ALS/Capita nie może jednocześnie pełnić roli monopolisty w sektorze tłumaczeń sądowych i organu ustanawiającego standardy wykonywania zawodu. Te dwie funkcje muszą zostać rozdzielone i sprawowane przez niezależne organizacje w warunkach zapewniających zarówno utrzymanie wysokiego poziomu zawodowego, jak i zasad wolnego rynku.

Taka niezależna organizacja powinna zostać utworzona w wyniku współdziałania istniejących organizacji zawodowych tłumaczy. Zwłaszcza teraz, gdy Wielka Brytania zobowiązana jest do wdrożenia dyrektywy UE 2010/64, zapewniającej podejrzanemu i oskarżonemu prawo do korzystania z usług tłumacza, oraz nakazującej utworzenie rejestru tłumaczy posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, potrzeba uzdrowienia obecnej sytuacji nie cierpi zwłoki.

SPOTKANIE Z PROFESOREM CHOMSKYM 2012

Mariusz Bęćławski

Na zaproszenie Redakcji zdecydowałem się podzielić z Czytelnikami *Biuletynu TEPIS* swoimi wrażeniami z ostatniego wyjazdu do USA, podczas którego spotkałem się z Profesorem Noamem Chomskim na indywidualnych konsultacjach naukowych w Cambridge (koło Bostonu), w najśłynniejszej politechnice świata - Massachusetts Institute of Technology w dniu 14 listopada 2012.

Każdy, kto chociaż trochę otarł się o lingwistykę, zna postać Noama Chomsky'ego, który w roku 1957 opublikował swoje pierwsze, epokowe dzieło *Syntactic Structures* (Struktury składniowe) i od tamtego czasu – m.in. jako twórca teorii gramatyki transformacyjno-generatywnej – wiezie prym w świecie językoznawstwa, a jego nazwisko pojawia się prawie w każdej pracy naukowej poświęconej językowi, w tym również - tłumaczeniu. Jako doktorant Instytutu Anglistyki na Uniwersytecie Warszawskim, wykładowca i osoba parająca się tłumaczeniem, publicystyką i dyplomacją, od dawna marzyłem o poznaniu Pana Profesora osobiście.

Noam Chomsky (ur. 1928), wykładowca językoznawstwa w MIT, udziela się również jako filozof, medioznawca, działacz i aktywista polityczny. Jest autorem ponad 100 książek i osobistością, która wystąpiła w ponad 100 filmach dokumentalnych. W latach 1980-1992 był najczęściej cytowanym naukowcem na świecie a dziennik *The New York Times* uznał go za najbardziej znanego żyjącego intelektualistę na świecie.

W swoich poglądach politycznych Noam Chomsky jawi się jako zagorzały lewicowiec, pacyfista, alterglobalista i sympatyk anarchosyndykalizmu (syntezy komunizmu, anarchizmu i wolnościowego socjalizmu). Krytyk polityki zagranicznej USA i Izraela oraz mediów i korporacyjności w wydaniu amerykańskim. Profesor Chomsky jest często zapraszany do wygłoszenia wykładów w ośrodkach naukowych na całym świecie. Jego przemówienia są skrzętnie rejestrowane i rozpowszechniane. Sam mam dwupłytowy album z nagraniem jego wykładu na temat amerykańskiej propagandy i manipulacji opinią publiczną (*Propaganda and Control of the Public Mind*, AK Press Audio), wygłoszonego w roku 1998 na Uniwersytecie Harvarda w Cambridge, a więc w bliskim sąsiedztwie MIT.

Z tym albumem wiąże się ciekawa historia, której doświadczyłem w roku 2002 w małej wiosce w górnym rejonie stanu Nowy Jork (*upstate New York*), gdzie podczas wakacji studenckich ochoczo nawiązywałem kontakty z autochtonami celem ćwiczenia składni angielskiej w mowie na żywo... i tak poznałem lokalnego stolarza w średnim wieku, który właśnie odnawiał nowo-zakupiony dom. Jedną z wielu zalet pracy z nim była możliwość słuchania głośnej muzyki przy pracy, jako że mój szef miał zawsze przy sobie duży magnetofon i zestaw płyt. Pewnego dnia, zamiast rytmicznego beatu perkusji usłyszałem ochrypnięty głos Noama Chomsky'ego! Początkowo pomyślałem, że to radio. Właściwie do dziś nie mogę tego zrozumieć, jak to możliwe, że grupa młodych Amerykanów z małej miejscowości, żyjąca z pracy rąk mogła słuchać wykładu Chomsky'ego dla przyjemności... Tak zaczęła się moja przygoda z polityczną działalnością Noama Chomsky'ego.

W przypadku opisywanej tu wizyty w MIT, wszystko zaczęło się od nieśmiałego emaila do Pana Profesora z ogólnym zapytaniem o naturę zmian semantycznych, które badam i opisuję w pracy doktorskiej. Niespodziewanie prof. Chomsky wykażał zainteresowanie tematem i zgodził się na spotkanie, aby omówić szczegóły. Niestety, ze względu na bardzo napięty kalendarz Pana Profesora musiałem czekać prawie półtora roku na wolny termin. Ostatecznie „mój czas” przypadł na 14 listopada 2012 r., na godz. 15:00.

Po dotarciu na ósme piętro Centrum Stata, czyli siedziby Katedry Językoznawstwa i Filozofii M.I.T., okazało się, że przede mną Profesor Chomsky udzielał wywiadu korespondentowi BBC, chyba z Syrii. Domniemywam, że środa to dzień spotkań Profesora, bo po mnie przyjął jeszcze amerykańskiego studenta filozofii, a w międzyczasie przygotowywała się do wywiadu jakaś amerykańska stacja TV.

Kiedy nadeszła moja kolej, Pan Profesor przywitał się ze mną i poprosił o minutę przerwy. To była dla mnie doskonała chwila na przyjrzenie się książkom, które „Ojciec Współczesnego Językoznawstwa” trzyma w swoim gabinecie. Większość z nich to publikacje poświęcone logice, matematyce, filozofii i sprawom międzynarodowym. Sporo słowników, wśród nich chyba kurdyjsko-angielski, czyli przewijający się wątek tłumaczeniowy. Zdziwiłem się tylko, że tematyka językoznawcza nie dominuje w bibliotece Noama Chomsky'ego, ale było to oczywiście tylko moje pobieżne wrażenie – być może nieprawdziwe.

Co do tematyki konsultacji to chciałem porozmawiać o swojej pracy doktorskiej, a przy okazji – o współczesnej sytuacji geopolitycznej Polski widzianej oczami prof. Chomsky'ego. Rozmowa na tematy językoznawcze dotyczyła zagadnień związanych ze zmianami semantycznymi, a dokładniej ze zmianami semantycznymi w staro- i średnioangielskich rzeczownikach muzycznych. Przedstawiłem prof. Chomsky'emu tok rozumowania przyjęty przeze mnie w dysertacji i streściłem najważniejsze jej fragmenty, prosząc o komentarz.

Noam Chomsky ogólnie pozytywnie zareagował na moje działania, sugerując jednocześnie zapoznanie się z konkretnymi źródłami poruszającymi te zagadnienia. Twórca gramatyki uniwersalnej (*universal grammar*) dodał, iż badanie zmian semantycznych jest sporym wyzwaniem, jako że semantyka jest obciążona dogmatami (*semantics is confused by dogmas*), które – między innymi - narzucają kategoryzację znaczenia w ujęciu części mowy, co jest sprzeczne ze słowotwórczym procesem przeniesienia funkcjonalnego (*functional shift*). Wspominając najślynniejsze postaci lingwistyki z drugiej połowy XX wieku, odniosłem wrażenie, że Profesor większość z nich zna osobiście. Mam na myśli takie nazwiska, jak Geeraerts, Lakoff czy Sweetser.

Co do kwestii polskich, to niestety, zabrakło czasu na rozmowę, ale Pan Profesor i tak mimochodem wspomniął o Polsce. Powiedział, że w odległej przeszłości odma-

wiano mu wjazdu do krajów Układu Warszawskiego i że kiedyś miał studenta Polaka. Dodatkowym akcentem polskim były moje dwa upominki wręczone Panu Profesorowi, mianowicie książka o angielszczyźnie prawniczej mojego współautorstwa (*The Grammatical Structure of Legal English*, Translegis 2010) i album fotograficzny przedstawiający Polskę w obiektywie Szweda Georga van der Weydena (*Poland through Foreign Eyes*, 2010).

Rozmowa z Profesorem Chomskym skończyła się, niestety, bardzo szybko. Ale muszę powiedzieć, że jest to niezwykle ujmujący, acz skromny, miły i nieśmiały człowiek, równocześnie będąc niekwestionowaną żywą legendą. Znany jest z tego, że jako autor słynnego zdania *Bezbarwne zielone idee wściekle śpią* (*Colorless green ideas sleep furiously*), będącego kwintesencją gramatyki generatywnej, wykazał, że łatwiej zbudować zdanie poprawne gramatycznie niż sensowne.

Boston ma przydomek „trzeciej stolicy USA”. Pierwsza – ta administracyjna – mieści się w Waszyngtonie D.C., druga – finansowa – w Nowym Jorku, a trzecia – intelektualna – właśnie w Bostonie. Ten intelektualny charakter Boston zawdzięcza dwóm najważniejszym uczelniom w Stanach Zjednoczonych, jeśli nie na całym świecie, mianowicie MIT i Uniwersytetowi Harvarda, mieszczącym się również w Cambridge, a więc po drugiej stronie rzeki Charles, przepływającej przez Boston.

Światową sławą cieszy się również bostońska orkiestra symfoniczna, która uznawana jest za jedną z najlepszych na świecie. Podczas pobytu w Bostonie miałem szczęście i zaszczyt wysłuchać w jej wykonaniu m.in. koncertu fortepianowego d-moll Prokofiewa (nr 1, op. 10). Wielkim atutem Bostonu są słynne muzea, jak np. Muzeum Sztuk Pięknych, Muzeum Nauki czy Muzeum Prezydenta J. F. Kennedy’ego, który był kongresmenem, a następnie senatorem okręgu Massachusetts – zanim zamieszkał w Białym Domu jako 35. prezydent USA. Oczywiście trzeba pamiętać też o roli, jaką Boston odegrał w historii Stanów Zjednoczonych. Właśnie w tym mieście 16 grudnia 1773 r. miał miejsce słynny protest polityczny jego mieszkańców przeciw brytyjskiej polityce fiskalnej, czyli *Herbatka Bostońska* (*The Boston Tea Party*).

Jednym słowem, rozmowa z Profesorem Chomskym utwierdziła mnie w przekonaniu, że świat jest rzeczywiście fascynujący, zwłaszcza jeśli jest oglądany oczami do cna skomputeryzowanego lingwisty i tłumacza – zawsze spragnionego „rzeczywistości niewirtualnej”. A Boston naładował mnie taką energią, że starczy mi jej nie tylko na następne wojaże naukowo-badawcze, ale też na podzielenie się kolejnymi przeżyciami z Czytelnikami Biuletynu TEPIS.

KANADA W OCZACH KOLEGI WOJCIECHA

Wojciech Dawiec

W czerwcu 2012 r. przebywałem w Kanadzie jako techniczny tłumacz języka angielskiego, tym razem mając do czynienia z badaniami i produkcją najnowocześniejszych elementów kompozytowych. Zwiedziłem przy tej okazji sporą część Kanady, w tym nowoczesne zakłady w Tilbury i Chacham. Przejechałem kilka tysięcy kilometrów ze wschodu na zachód tego wielkiego kraju.

Wizyta polskiej delegacji była bardzo owocna. Zetknęliśmy się z najnowszymi technologiami, produkcją nowoczesnych materiałów kompozytowych, poznaliśmy sposób zarządzania ogromną międzynarodową firmą, warunki pracy w międzynarodowej korporacji. Wszystko to dało mi także możliwość realnej oceny warunków życia i pracy w Kanadzie.

Odwiedziliśmy także plantację drzew klonowych, z których otrzymuje się syrop klonowy. Na zdjęciu widać wystawione na ścianie muzeum specjalne lejki do spuszczenia syropu z drzew klonowych. Procedura zbierania syropu jest następująca. Na początku roku (około lutego i marca) plantatorzy wyruszają do obszarów z drzewami klonowymi. Wbijają w te drzewa lejki spustowe na głębokość ok. 5 cm. Następnie odpływy z tych lejków łączy się rurkami z sobą, aby przyspieszyć proces ściągania syropu. Po ściągnięciu syropu jest on wlewany do metalowej kadzi i ogrzewany płomieniem z ogniska palącego się drewna klonowego.

Do produkcji syropu klonowego nie stosuje się żadnych środków chemicznych, a jego produkcja opiera się wyłącznie na obróbce naturalnego składnika, jakim jest syrop z drzewa klonowego.

W procesie przetwarzania syropu klonowego: z 40 litrów syropu ściągniętego z drzew klonowych uzyskuje się na końcowym etapie ok. 1 litra czystego przetworzonego syropu klonowego - takiego jaki oferowany jest do sprzedaży.

Oczywiście nie obyło się bez wycieczki nad wodospad Niagara, zorganizowano nam też wypadki na kanadyjskie tereny pustynne, gdzie znajdują się olbrzymie zasoby ropy naftowej - jednego z bogactw naturalnych Kanady. Wszyscy z nas ciężko natrudzili się, żeby zasłużyć na niezapomniane chwile podziwiania tego pięknego kraju, ale było warto.

OD REDAKCJI: Powyższy artykuł zamieszczamy jako pretekst do smutnego, acz ciepłego wspomnienia o Jego Autorze - naszym przedwcześnie zmarłym Koledze Wojciechu, który był - chociaż ciągle w biegu - aktywnym korespondentem „Biuletynu TEPIS”. W kontekście Jego dynamicznego działania równocześnie jako tłumacza, menedżera, biznesmena i eksperta w wielu dziedzinach, wyrażamy w ten sposób swoje uznanie dla Jego chęci dzielenia się z innymi - nie tylko swoją wiedzą i umiejętnościami, lecz

również ... wrażeniami z dalekich podróży odbywanych z okazji pełnienia różnych funkcji zawodowych.

Kolega Wojciech Dawiec z wykształcenia był mgr inż. elektrykiem energetykiem i tłumaczem specjalistycznym o rozległej wiedzy technicznej, ekonomicznej i lingwistycznej (certyfikaty nt. NATO, FIDIC, MATRA, EU-RECNA CNA), członkiem STP jako tłumacz techniczny i konferencyjny. Był dyrektorem Biura współpracy z Zagranicą Urzędu Miasta Kielce oraz doradcą Wojewody w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim. W latach 2002-2005 był wiceprezesem Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich. Był również członkiem PT TEPIS jako tłumacz specjalistyczny. Zmarł w wieku 62 lat, dużo za wcześnie – chyba nie wytrzymał biegu Piszemy o tym ze smutkiem, ale też i z refleksją na temat zbyt szybkiego tempa życia, którego nie wszyscy wytrzymują.

Rodzinie śp. Kolegi Wojciecha Dawca składamy wyrazy szczerego współczucia.

PROBLEMY PRAKTYKI ZAWODOWEJ TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO

Danuta Kierzkowska i Joanna Miler-Cassino

Oto problemy, z jakimi na co dzień spotykają się tłumacze przysięgli i zwracają się do nas o poradę. W konsultacji z właściwymi komórkami Ministerstwa Sprawiedliwości, innych urzędów i instytucji oraz z doradcami podatkowymi lub znawcami przedmiotu, udzieliliśmy odpowiedzi w następujących kwestiach.

NOWELIZACJA KPK NIE OZNACZA ZMIANY STAWEK ZA TŁUMACZENIE POŚWIADCZONE. W związku z docierającymi do nas informacjami, iż niektóre sądy zwracają się do tłumaczy przysięgłych z informacją o konieczności korekty (obniżenia) rachunku za tłumaczenie poświadczane w związku z nowelizacją kodeksu postępowania karnego i innych ustaw w zakresie stawek dla biegłych (niższa kwota bazowa), potwierdzamy, że od 5 listopada 2012 r. faktycznie obowiązuje nowa ustawa o zmianie kpk i niektórych innych ustaw, która wprowadza nowe za-

sady rozliczania kosztów związanych z wykonywaniem czynności tłumacza przysięgłego (zwrot kosztów za nocleg, dojazd itp.), a także reguluje kwestie stawek dla biegłych sądowych. Nowelizacja ta - choć wprowadza niewątpliwie korzystne dla tłumaczy i analogiczne jak dla biegłych sądowych zmiany w zakresie zasad rozliczania kosztów - nie dotyczy jednak stawek za tłumaczenie poświadczone. Tłumaczy przysięgłych nadal obowiązuje ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. (JMC)

ZAKAZ UDOSTĘPNIANIA PIECZĘCI IN BLANCO. Powracając do wielokrotnie omawianych powodów, dla których nie jest dopuszczalna praktyka udostępniania komukolwiek (w tym również „zaufanej” agencji tłumaczeń) kartek in blanco opatrzonych pieczęcią tłumacza przysięgłego w celu drukowania na nich (wyłącznie?) tłumaczeń wykonanych przez tegoż tłumacza przysięgłego, nawet przy założeniu, - jak piszą pytający - że „agencja i tłumacz dokładnie rozliczają się z liczby wydanych kartek”, wyjaśniamy:

Pieczęć tłumacza przysięgłego - jak każda pieczęć urzędowa wydana przez Mennicę - podlega szczególnej ochronie, dlatego udostępnianie jej agencji tłumaczeń (w tym zaufanej) jest niedopuszczalne. Zgodnie z par. 57 Kodeksu Tłumacza Przysięgłego „[...] pieczęci nie wolno udostępniać w żadnym celu osobom trzecim, oraz [...] nie wolno nikomu udostępniać odcisków pieczęci przyłożonych in blanco.” Udostępnienie pieczęci przyłożonej in blanco na pustej kartce umożliwia agencji tłumaczeń wpisanie na tej kartce każdego tekstu bez kontroli tłumacza - tym samym udostępniający kartkę tłumacz przysięgły pozostawia pole do nadużyć (patrz komentarz do § 57 Kodeksu tłumacza przysięgłego).

Ponadto, proceder udostępniania pieczęci przyłożonej in blanco na pustej kartce przez tłumaczy przysięgłych jest uznawany przez prawo i przez Komisję Odpowiedzialności Zawodowej za uchybienie o charakterze przestępczym, co szczegółowo opisuje Artur Kubacki w opracowaniu pt. „Tłumaczenie poświadczone. Status, kształcenie, warsztat i odpowiedzialność tłumacza przysięgłego” (Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2012, str. 312). (JMC)

ZAKAZ PRAKTYK OGRANICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ. W związku z licznymi skargami indywidualnych tłumaczy na stosowanie przez grupy biur tłumaczy rażąco niskich cen za poświadczone tłumaczenie dokumentów w różnych regionach kraju, przytaczamy do ewentualnego wykorzystania treść odpowiednich przepisów prawa. Poinformowanie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o podejrzeniu stosowania takich praktyk przez określoną grupę biur tłumaczeń może spowodować wszczęcie przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odpowiedniego dochodzenia.

Przedtem warto po koleżeńsku ostrzec biura stosujące rażąco niskie ceny w ramach nieuczciwej konkurencji, informując je nie tylko o treści art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, lecz również o § 12 Kodeksu tłumacza przysięgłego z 31 marca 2005 r. oraz o zakresie działalności Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości, do której też

można wnieść skargę na nieprzestrzeganie zasad wykonywania tłumaczeń poświadczonych określonych w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 16 lutego 2007 r. (Dziennik Ustaw nr 50 z 21 marca 2007 r., poz. 331) zakazuje w art. 6 ust. 1 wszelkich porozumień między przedsiębiorcami albo ich związkami niezależnie od ich udziału w rynku (art. 7), których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku, polegające między innymi na ustalaniu cen w taki sposób, aby ograniczyć dostęp do rynku lub wyeliminować z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem.

Oczywiście, nie znaczy to, że każda zbieżność cen jest sprzeczna z prawem. Konkurenci mają prawo śledzić wzajemnie swoje poczynania. Zakazane jest natomiast „umawianie się”. Oto fragment decyzji Prezesa UOKiK z dnia 22 października 2002 r. (Nr RPZ 21/2002):

„ Zgodnie z art. 4 pkt 4 ustawy, przez porozumienia rozumie się:

- umowy zawierane między przedsiębiorcami (..) albo niektóre postanowienia tych umów,
- uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub ich związki,
- uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych.

Ta szeroka definicja pozwala na objęcie zakazami wynikającymi z art. 5 ustawy wszelkich form skoordynowanych działań niezależnie funkcjonujących przedsiębiorców, wywołujących lub mogących wywołać negatywne skutki rynkowe w postaci wyeliminowania, ograniczenia lub naruszenia w inny sposób konkurencji. Istotą bowiem porozumienia jest współdziałanie przedsiębiorców, bez względu na to, czy współdziałanie to przyjęło formę czynności prawnej (umowy), czy też czynności czysto faktycznych. Zakaz współdziałania jest korelatem wymogu niezależnego podejmowania decyzji gospodarczych przez przedsiębiorców. Aczkolwiek wymóg ten nie pozbawia przedsiębiorców prawa do rozsądnego przystosowania się do aktualnego lub przewidywanego zachowania się konkurentów, to jednak rygorystycznie wyklucza wszelkie pośrednie lub bezpośrednie kontakty pomiędzy nimi, których celem lub skutkiem jest zarówno wpływanie na zachowanie rynkowe aktualnego lub potencjalnego konkurenta albo ujawnienie takiemu konkurentowi obranego kierunku zachowania rynkowego, które postanowiono stosować lub zamierza się stosować na rynku.”

Fakt, że doszło do porozumienia w jakiegokolwiek formie, musi udowodnić Prezes UOKiK. Jednak „jeżeli tylko z samej treści uzgodnień wynika zamiar ograniczenia konkurencji, fakt zawarcia porozumienia uznać należy za udowodniony.” W przypadku zмовы cenowej, cel ograniczenia konkurencji nie budzi więc wątpliwości. Objęcie zakazem zмовы cenowej nawet porozumień podmiotów o małym udziale w rynku właściwym (a więc teoretycznie nawet dwóch indywidualnych tłumaczy) jest stosunkowo nowym przepisem (art. 5 starej ustawy, obecnie art. 6 ust. 1 obowiązującej ustawy), który został dodany do poprzednio obowiązującej ustawy dopiero 1 maja 2004 r. (DK)

ZOBOWIĄZANIE DO ZACHOWANIA TAJEMNICY A POŚWIADCZENIE BEZPIECZEŃSTWA. Wszystkim zastanawiającym się, dlaczego tłumacz przysięgły pragnący pozyskać zlecenia wymagające dostępu do informacji niejawnych musi ubiegać się o poświadczenie bezpieczeństwa, skoro składa rotę o następującej treści „*Mając świadomość znaczenia moich słów i odpowiedzialności przed prawem, przyrzekam uroczyście, że powierzone mi zadania tłumacza przysięgłego będę wykonywać sumiennie i bezstronnie, **dochowując tajemnicy prawnie chronionej** oraz kierując się w swoim postępowaniu uczciwością i etyką zawodową*”, wyjaśniamy:

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych, ochrona informacji nie polega wyłącznie na zobowiązaniu osoby mającej dostęp do informacji prawnie chronionych do zachowania tajemnicy. Ustawa określa procedury chronienia informacji niejawnych, organizację jednostki, w której są przetwarzane (także tłumaczone) informacje niejawne oraz środki bezpieczeństwa fizycznego, a także wprowadza obowiązek szkolenia osób z poświadczeniem bezpieczeństwa, aby dysponowały aktualną wiedzą na temat odpowiednich przepisów i procedur. Tej niezbędnej „organizacyjnej” wiedzy oraz zaplecza zapewniającego odpowiednią ochronę dokumentów z klauzulą tajności tłumacze przysięgli nie posiadają. Ustawa o ochronie informacji niejawnych jest ustawą *lex generalis* wobec innych traktujących na ten temat. Rota jest tylko rotą i nie stanowi sama w sobie przepisu odrębnego, który by zwalniał od ustawowego obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych oraz sposobu postępowania z aktami spraw zawierającymi informacje niejawne. Wprowadzając wzmiankę o zobowiązaniu do zachowania tajemnicy informacji prawnie chronionej do roty, kierowano się zapewne zasadą „dmuchania na zimne” i zobowiązania tłumacza do ochrony informacji niejawnych na wypadek, gdyby jednak w jego rękę takowe się znalazły. Nie oznacza to, że sama rota wystarczy, by tłumaczom przysięgłym powierzać informacje prawnie chronione bez dodatkowych procedur bezpieczeństwa, zwłaszcza, że ustawa o ochronie informacji niejawnych posługuje się definicjami m.in. rękojmi zachowania tajemnicy. (JMC)

IMIENNA FAKTURA VAT DLA ORGANU WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI.

Tłumaczenia sporządzone na zlecenie organów wymiaru sprawiedliwości z założenia nie są wykonywane w ramach działalności gospodarczej. Jest to działalność wykonywana osobiście na rzecz danego organu, który zleca wykonanie określonych czynności nie podmiotowi gospodarczemu, lecz konkretnemu tłumaczowi przysięgłemu odpowiedzialnemu osobiście za wykonanie powierzonej mu czynności, **powołując tłumacza przysięgłego imiennie** do wykonania czynności niezależnie od tego, czy tłumacz taki prowadzi działalność gospodarczą, czy też nie (podstawa prawna: art. 13 pkt 6 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych). Zasada ta nie dotyczy zresztą wyłącznie tłumaczy przysięgłych, lecz także adwokatów (za świadczone przez nich usługi obrony z urzędu) oraz biegłych sądowych.

Rozliczając wynagrodzenie za tłumaczenie sporządzone na zlecenie organu wymiaru sprawiedliwości tłumacz przysięgły wystawia więc fakturę zwaną potocznie

„imienną fakturą VAT”. W związku z tym - nawet jeśli tłumacz przysięgły jest płatnikiem VAT – wystawia fakturę nie jako firma (nie jako np. „Biuro tłumaczeń – Anna Kowalska, adres, NIP”), lecz imiennie (czyli jako „Anna Kowalska, tłumacz przysięgły języka xxx, adres, NIP”).

Przychód z tego tytułu nie jest uwzględniany jako przychód z działalności gospodarczej (nie jest wpisywany do księgi przychodów i rozchodów). Od należności z tego tytułu organ wymiaru sprawiedliwości jako płatnik pobiera zaliczkę na podatek dochodowy i wypłaca tłumaczowi przysięgłemu pomniejszoną o wartość zaliczki kwotę netto wynagrodzenia plus ewentualnie kwotę VAT (jeśli tłumacz jest płatnikiem podatku VAT). Podatek VAT należy rozliczyć w deklaracji VAT za dany miesiąc (zgodnie z przepisami podatnik ma obowiązek odprowadzić podatek VAT także od czynności wykonywanych na zlecenie organów), a przychody i zaliczki pobrane przez organ wymiaru sprawiedliwości należy uwzględnić w zeznaniu rocznym, po otrzymaniu rocznego rozliczenia PIT od organu.

Fakturowanie tłumaczeń na rzecz organów nie ma więc nic wspólnego z działalnością gospodarczą. Nie jest to jednak sprzeczne z przepisami dot. swobody działalności gospodarczej, bowiem na rzecz sądu tłumacz dokonuje czynności nie jako przedsiębiorca czy też osoba prowadząca działalność gospodarczą, lecz imiennie jako tłumacz przysięgły ustanowiony w tym właśnie celu (na własny wniosek) przez MS. Jest to szczególnie (pozaumowny) stosunek prawny pomiędzy organem prowadzącym postępowanie, a osobą, którą organ ten powołał do wykonywania czynności (w tym przypadku tłumaczenia) w ramach postępowania. Taki stan prawny rodzi niezaprzeczalnie pewne niedogodności dla tych tłumaczy przysięgłych, którzy prowadzą działalność gospodarczą równoległe z działalnością wykonywaną osobiście, co skutkuje dodatkowymi obowiązkami w związku z odmiennym rozliczaniem różnych rodzajów przychodów. **(JMC)**

VAT OD NIEZAPŁACONEJ PRZEZ ORGAN WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI FAKTURY. Tłumaczom przysięgłym będącym wierzycielami organów wymiaru sprawiedliwości nie grozi obowiązek uiszczenia podatku VAT od niezapłaconych faktur. W przypadku faktur wystawionych na rzecz sądów i prokuratur obowiązek podatkowy powstaje bowiem dopiero z dniem otrzymania zapłaty lub jej części (podstawa prawna: § 3.2. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4.04.2011 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. nr 73, poz. 392). Rzeczony przepis brzmi tak: „§ 3.2. *W przypadku świadczenia usług na rzecz sądów powszechnych, administracyjnych, wojskowych lub prokuratury przez osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, którym sądy te lub prokurator, na podstawie właściwych przepisów, zleciły wykonanie określonych czynności związanych z postępowaniem sądowym lub przygotowawczym, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą otrzymania całości lub części zapłaty.*” **(JMC)**

KASY FISKALNE – ZMIANA PRZEPISÓW. W dniu 11 grudnia 2012 r. opublikowano rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących

(tzw. „kas fiskalnych”). Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. Oto główne zasady dotyczące prowadzenia ewidencji:

1) **Nie ma obowiązku posiadania kasy** rejestrującej tłumacz świadczący usługi **wyłącznie na rzecz firm**, (w tym osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą) oraz organizacji, organów administracji państwowej i samorządowej.

2) Tłumacz świadczący **usługi na rzecz tzw. ludności**, czyli osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej i rolników ryczałtowych (tj. rolników, którzy nie są czynnymi podatnikami VAT) – **co do zasady, musi mieć kasę** rejestrującą z zastosowaniem której prowadzi ewidencję obrotu i kwot podatku należnego (art. 111 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług).

3) W rozporządzeniu przewidziano **zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania**:

a) Zwolnienie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia:

Zwalnia się z obowiązku ewidencjonowania w danym roku podatkowym, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 2014 r., podatników, u których kwota obrotu realizowanego na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym 20 000 zł, a w przypadku podatników rozpoczynających w poprzednim roku podatkowym świadczenie usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, jeżeli kwota obrotu z tego tytułu nie przekroczyła, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności w poprzednim roku podatkowym, kwoty 20 000 zł.

Zwolnienie to nie obowiązuje w przypadku podatników, którzy w poprzednim roku podatkowym byli obowiązani do ewidencjonowania lub przestali spełniać warunki do zwolnienia. Zwolnienie to traci moc po upływie dwóch miesięcy następujących po miesiącu, w którym podatnik przekroczył obrót realizowany na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych w kwocie 20 000 zł.

b) Zwolnienie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia:

Zwalnia się z obowiązku ewidencjonowania w danym roku podatkowym, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 2014 r., podatników rozpoczynających po dniu 31 grudnia 2012 r. świadczenie usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, jeżeli przewidywany przez podatnika obrót z tego tytułu nie przekroczy, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności w danym roku podatkowym, kwoty 20 000 zł.

Zwolnienie traci moc po upływie dwóch miesięcy następujących po miesiącu, w którym podatnik przekroczył obrót z tytułu świadczenia usług na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych, w proporcji do okresu wykonywania tych czynności, w kwocie 20 000 zł.

Uwaga: limit uprawniający do zwolnienia z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących, o którym mowa w punktach a) i b) powyżej, **dotyczy obrotu, a nie dochodu** – czyli wyniku finansowego. Aby obliczyć kwotę obrotu, należy zsumować sprzedaż na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych z wyłączeniem sumy

sprzedaży na rzecz firm i instytucji. Jest to raczej niski pułap (średnio miesięcznie ok. 1667 zł). Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących (Dz.U. 2012 z dnia 11 grudnia 2012 r., poz. 1382). (**JMC**)

TŁUMACZENIE EUROPEJSKIEGO NAKAZU ARESZTOWANIA DLA SĄDU. W odpowiedzi na pismo Sądu zlecające tłumaczenie poświadczane europejskiego nakazu aresztowania z żądaniem odliczenia od całego tekstu tłumaczenia fragmentów anglojęzycznych formularzy ENA proponuję zwrócić uwagę na to, że w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz. U. nr 15, poz. 131) nie figuruje czynność tłumaczenia fragmentów tekstu z pominięciem (jakichkolwiek) znaków zawartych w zleconym do tłumaczenia tekście. W tym świetle takie żądanie nie znajduje uzasadnienia, ponieważ tłumacz przysięgły poświadczca zgodność swojego tłumaczenia z treścią całego dokumentu w języku źródłowym, niezależnie od tego, czy w procesie tłumaczenia wykorzystał podobne, a nawet identyczne teksty istniejące już w języku docelowym.

Zleceniodawcy należy wyjaśnić, że tłumacz poświęca więcej czasu na wyszukanie (np. w Internecie) podobnego tekstu w języku docelowym, stwierdzenie stopnia jego podobieństwa do tekstu w języku źródłowym i dostosowanie go do tekstu tłumaczonego - niż na samodzielne przetłumaczenie zleconego mu tekstu.

Warto też zwrócić uwagę zleceniodawcy na to, że ww. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości wymienia czynność określoną jako "sprawdzenie i poświadczanie tłumaczenia sporządzonego przez inną osobę", która jest oczywiście odpłatna, a wynagrodzenie za nią wynosi 50% stawki za tłumaczenie (§ 4).

Ponadto warto zaznaczyć, że zjawisko powtarzalności pewnych czynności, które występuje we wszystkich zawodach, w tym również w zawodach prawniczych - np. notariuszy, adwokatów, prokuratorów i sędziów, nie może być w żadnym razie powodem do obniżania wynagrodzenia, co stosuje się również do tłumaczy przysięgłych. (**DK**)

POZIOM ZNAJOMOŚCI JĘZYKA OBCEGO TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO TO C2.

Odpowiedź na pytanie, czy zdany egzamin na tłumacza przysięgłego może być potwierdzeniem znajomości języka na poziomie C2 według skali Rady Europy, jest pośrednio zawarta w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego, która stanowi o wyższym wykształceniu magisterskim jako warunku dla kandydatów na tłumacza przysięgłego. W ten sposób bowiem ustawa ta - według norm Rady Europy i tzw. systemu bolońskiego - zakłada znajomość języka na poziomie C2, ponieważ taki właśnie poziom został założony dla absolwentów magisterskich studiów filologicznych w Europie. Można więc twierdzić, że każdy, kto zdał państwowy egzamin na tłumacza przysięgłego zna język obcy na poziomie C2, nawet jeśli nie jest absolwentem studiów filologicznych, ponieważ kryteria oceny prac egzaminacyjnych są jednakowe dla wszystkich kandydatów przystępujących do tego egzaminu, niezależnie od tego, czy zdobyli swoje umiejętności językowe na studiach filologicznych, czy też we własnym zakresie. Oczywiście w praktyce mogą zdarzyć się odchylenia

od tego założenia, ponieważ każdy egzamin zawiera zawsze jakiś element wybiórczości i przypadkowości, ale to jest inny temat. (DK)

POLSKI TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY ZA GRANICĄ. W dobie wolnego rynku każdy obywatel UE, w tym również tłumacz przysięgły, może prowadzić działalność gospodarczą w dowolnym kraju członkowskim Unii i rozliczać się zgodnie z przepisami tego kraju, a jeśli tego nie czyni - popada w konflikt z właściwym dla tego kraju prawem na własną odpowiedzialność. Natomiast ustawa o zawodzie TP zobowiązuje każdego TP - niezależnie od miejsca prowadzenia działalności gospodarczej - do poddania się kontroli na wezwanie wojewody raz na trzy lata, co jest wykonalne nawet dla mieszkających za granicą. Na mocy obecnie obowiązującej ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego dłuższy pobyt za granicą nie pociąga za sobą obowiązku rezygnacji z wykonywania zawodu TP, tj. zdawania pieczęci czyli skreślenia z listy TP, ani nawet obowiązku wystąpienia z wnioskiem o zawieszenie praktyki zawodowej, ponieważ obecne przepisy tej ustawy nie przewidują takiej możliwości. (DK)

REPERTORIUM TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO NA ETACIE. Rozliczanie się tłumacza przysięgłego z fiskusem jest pośrednio określone przez szczegółowe przepisy ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego na temat prowadzenia repertorium, które nie tylko jest podstawą do takich rozliczeń, ale również podlega kontroli wojewody. Osoba kontrolująca w jego imieniu repertorium tłumacza przysięgłego zatrudnionego na etacie nie zna pojęcia ryczaftu, który nie jest w żaden sposób uwzględniony w formule repertorium. Jeśli więc w poszczególnych rubrykach nie figurują każdorazowo pobrane kwoty za wykonanie danego tłumaczenia, trzeba się liczyć z zarzutem o uniemożliwieniu kontroli pobranego wynagrodzenia. Dlatego proponuję zawrzeć w umowie z pracodawcą określone (ewentualnie preferencyjne) stawki za tłumaczenie poświadczane, które następnie będą stosowane przy wpisywaniu do repertorium wynagrodzenia za poszczególne tłumaczenia. (DK)

JEDEN WPIS DO REPERTORIUM DOTYCZY TYLKO JEDNEGO DOKUMENTU. Na prośbę sądu o zbiorcze rozliczenie liczby stron zleconych do tłumaczenia tekstów akt sądowych w postaci tomu zszytych ze sobą 37 dokumentów należy odpowiedzieć, że przepisy prawa wykluczają taki sposób obliczania wynagrodzenia. Zasady obliczania objętości tłumaczonego tekstu są bowiem jednoznacznie określone zarówno w rozporządzeniu ws. wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego i dotyczą każdego tłumaczonego dokumentu z osobna (§ 8 ust. 1: „Stronę rozpoczętą liczy się za całą”), jak i w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego, która (art. 17) traktuje o prowadzeniu repertorium i umieszczaniu danych dotyczących tłumaczenia każdego dokumentu z osobna w oddzielnym wpisie, ponieważ wszystkie rubryki jednego wpisu dotyczą tylko jednego dokumentu. Tom składający się z 37 dokumentów wymaga więc 37 wpisów do repertorium czynności tłumacza przysięgłego – dla każdego dokumentu z osobna. (DK)

PRAWO KONSULA DO TŁUMACZENIA POŚWIADCZONEGO. Konsul ma prawo wykonywać tłumaczenia poświadczane i poświadczать tłumaczenia wykonane przez inne osoby na mocy ustawy o funkcjach konsulów RP z 1984 r. (art.20). Przypominamy o tym w odpowiedzi na pytania tłumaczy przysięgłych, którzy są zdumieni tym faktem, iż nie tylko tłumacz przysięgły ma uprawnienia do takich czynności. Co prawda nie wynika z tego nic szczególnie ważnego dla tłumaczy praktykujących w kraju, ale polscy tłumacze przysięgli praktykujący za granicą powinni o tym wiedzieć. (DK)

POLSKIE DOKUMENTY W JĘZYKACH OBCYCH. Chociaż urzędowym językiem w naszym kraju jest niewątpliwie język polski, to sporządzanie dokumentów (metrykalnych, dyplomów itp.) w językach obcych przez instytucje polskie nie jest w żadnym razie zabronione, a wynikające z tego dla obywateli ułatwienia w obrocie międzynarodowym są wręcz popierane przez Unię Europejską - czemu nie można się dziwić. Jeśli więc nawet tłumacze tracą w wyniku takich udogodnień *pro publico bono*, to w żadnym razie wolno nam przeciwko temu protestować. (DK)

ORIENTACYJNE CENY WOLNORYNKOWE ZA TŁUMACZENIE SPECJALISTYCZNE

Stawki za tłumaczenie pisemne określone w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia tłumacza przysięgłego stanowią ważny punkt odniesienia dla cen wolnorynkowych za poświadczane i niepoświadczane tłumaczenie specjalistyczne. Znaczne obniżenie lub bezzasadne zawyżenie tych cen może być naruszeniem zasad etyki zawodowej w myśl § 12 Kodeksu tłumacza przysięgłego, jeżeli ceny te nie uwzględniają stopnia trudności i zakresu tłumaczenia oraz własnych kwalifikacji i pozycji zawodowej tłumacza.

Stawki za tłumaczenie ustne w wysokości określonej w ww. rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości stosują się do tłumaczenia wykonywanego na rzecz sądów, prokuratur, Policji i organów administracji państwowej. Wolnorynkowa cena za dzień pracy (8 godzin) tłumaczenia konferencyjnego wynosi przeciętnie około 1000,00 zł.

GRATULUJEMY TYTUŁU NOWYM CZŁONKOM ZWYCZAJNYM, KTÓRYMI ZOSTALI USTANOWIENI:

Frans W.A. JONG (nl, ru)
Dorota KUIPERS (de, nl)
Erik-Jan KUIPERS (de, nl)
Anna LEWNA (de)

Dorota ŁYSEŃKO (en)
Ines SELIMI (de)
Anna SETKOWICZ-RYSZKA(en)
Izabela ZAGÓRSKA (bg)

WITAMY NOWYCH CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH:

Marcin BASIAK (en)	Grzegorz KOSTKA (de)
Małgorzata BŁASZCZAK (en)	Barbara PRAGŁOWSKA-MANOJLOVIĆ (sr)
Katarzyna BOBANOVIĆ (ru)	Ines SELIMI (de)
Małgorzata BOKSZNAJDER (ru, en)	Agnieszka SKRZYPULEC (de)
Natalia CHOLEWIAK (en, es)	Maja ŻRÓBECKA (en)
Emilia FECKO (en)	Magda ŻELAZOWSKA (ru)
Mateusz JAŚKOWIAK (de, en)	

SKRÓTY (wg polskiej normy PN/ISO 639-1, kody bibliograficzne): sq - albański, en - angielski, af - afrikaans, ar - arabski, bn - bengalski, be - białoruski, bs - bośniacki, bg - bułgarski, zh - chiński, hr - chorwacki, cs - czeski, da - duński, fi - fiński, fr - francuski, iw - hebrajski, hi - hindi, es - hiszpański, hl - holenderski, ja - japoński, ca - kataloński, ko - koreański, lt - litewski, la - łaciński, lv - łotewski, mk - macedoński, mn - mongolski, mo - mołdawski, nl - niderlandzki, de - niemiecki, no - norweski, el - nowogrecki, hy - ormiański, pa - pendżabski, fa - perski, pl - polski, pt - portugalski, ru - rosyjski, ro - rumuński, sr - serbski, sk - słowacki, sl - słoweński, sv - szwedzki, tr - turecki, uk - ukraiński, hu - węgierski, vi - wietnamski, it - włoski.

SKŁADKA CZŁONKOWSKA TEPISU

Składka członkowska za jedno półrocze wynosi 90,00 zł,
Wpisowe Członka Nadzwyczajnego (w tym legitymacja) – 30,00 zł,
Wpisowe Członka Zwyczajnego (w tym legitymacja) – 30,00 zł.
Wpisowe Członka Eksperta (w tym legitymacja) – 50,00 zł.

Przypominamy, że Rada Naczelna podjęła w dniu 10 lutego 2011 r. uchwałę o zniesieniu składek z 50% zniżką

LICZBA CZŁONKÓW TEPISU

wynosi obecnie 831; w tym 201 Członków Zwyczajnych
i 36 Członków Ekspertów

***Skarbnik Towarzystwa TEPIS
dziękuje za terminowe wpłacanie składek,
umożliwiających działalność tej
organizacji pożytku publicznego***

***Redakcja: Danuta Kierzkowska, Dorota Staniszevska-Kowalak,
Zofia Rybińska i Joanna Miler-Cassino.***

Sekretarz redakcji: Maria Piasecka.

Biuletyn TEPIS, ul. Krasińskiego 16 lok. 134, 01-581 Warszawa.

CO DAJE TEPIS SWOIM CZŁONKOM?

- Niezbędną wiedzę o najważniejszych wydarzeniach w życiu zawodowym tłumaczy przysięgłych zawartą w otrzymywanym nieodpłatnie „Biuletynie TEPIS”, bieżące informacje w „TE-LEGRAMIE TEPISU” i podawane przez serwis mailowy Rady Naczelnej PT TEPIS
- Legitymację przynależności do najbardziej ambitnych i aktywnych zawodowo tłumaczy przysięgłych, stanowiących mniejszość spośród wszystkich tłumaczy przysięgłych w Polsce
- Godność członka organizacji zrzeszonej w Międzynarodowej Federacji Tłumaczy FIT
- Godność członka organizacji zrzeszonej w Europejskim Stowarzyszeniu Tłumaczy Sądowych EULITA
- Tytuł członka zwyczajnego PT TEPIS na dowód 10-letniego stażu zawodowego
- Tytuł członka eksperta PT TEPIS na dowód najwyższych kwalifikacji zawodowych i umiejętności przekazywania wiedzy adeptom zawodu
- Zaświadczenie o kwalifikacjach zawodowych tłumacza – członka PT TEPIS
- Świadectwo ukończenia kursu dla nauczycieli przedmiotu „Status i etyka tłumacza przysięgłego” pomocnego w przygotowaniu się do wykładów na uczelniach
- Uznanie za aktywność zawodową i społeczną w postaci Odznaki za Zasługi dla Polskiego Towarzystwa Tłumaczy TEPIS
- Uznanie za aktywność zawodową i społeczną w postaci Brązowego, Srebrnego lub Złotego Krzyża Zasługi nadawanego przez Prezydenta RP na wniosek PT TEPIS
- Uznanie za całokształt dorobku zawodowego tłumacza w postaci Brązowego, Srebrnego lub Złotego Medalu za Długoletnią Służbę nadawanego przez Prezydenta RP na wniosek PT TEPIS
- Poczucie bezpieczeństwa, pomoc koleżeńską, fachową poradę i wsparcie w trudnych sytuacjach wynikających z bezzasadnych żądań zleceniodawców, własnego błędu lub niewiedzy
- Możliwość wywiązania się z ustawowego obowiązku doskonalenia zawodowego przez udział w Repetytoriach, Laboratoriach i Warsztatach regularnie organizowanych w Warszawie, Krakowie, Katowicach, Wrocławiu, Sosnowcu, Szczecinie, Białymstoku i Zielonej Górze
- Szansę na znaczne przyspieszenie kariery zawodowej i akademickiej przez autorskie wystąpienia w sekcjach językowych Warsztatów Przekładu Prawniczego i Specjalistycznego
- Szansę na własny dorobek publikowany w specjalistycznym czasopiśmie „Lingua Legis” wydawanym pod auspicjami PT TEPIS
- Pożyteczne kontakty z doświadczonymi tłumaczami i kolegami po fachu podczas spotkań tłumaczy organizowanych przez Kolegium Doskonalenia Zawodowego PT TEPIS oraz Zarządy Kół PT TEPIS
- Dostęp do cennych materiałów na stronie PT TEPIS przewidzianych tylko dla członków
- Możliwość wirtualnych kontaktów zawodowych na Forum Tłumacza Przysięgłego
- Zniżkowe opłaty wpisowego na Warsztaty, Laboratoria, Repetytoria i inne kursy organizowane przez PT TEPIS
- Możliwość zakupu specjalistycznych publikacji Wydawnictwa Translegis – partnera PT TEPIS - po znacznie niższych cenach
- Możliwość ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku z wykonywanym zawodem tłumacza
- Satisfakcję z przynależności do zawodowej organizacji tłumaczy i możliwości udzielenia się *pro publico bono* na rzecz szeroko pojętej społeczności koleżanek i kolegów po fachu

TEPIS stands for the Polish Society of Sworn and Specialised Translators, which was founded in 1990 by a group of members of the Association of Polish Translators and Interpreters.

The initiative had its origins in the urgent need to consolidate and train specialist translators in order to meet the demands of the rapid political and economic changes in Poland.

The TEPIS Society is independent and is not subsidized in any way. In March 2007 it was granted a status of the public benefit organization. Its aims are:

- To represent the interests of legal translators and court interpreters and enhance their status by its actions as a public benefit organization, entitled to cooperate with the government to perform public tasks;
- To develop, compile, edit and publish specialised materials with the purpose of enriching legal translators' and court interpreters' professional knowledge and to propagate among them other information of interest;
- To offer opportunities for the continuing professional development of legal translators' and court interpreters' qualifications by holding training courses, meetings, seminars, etc.

In August 1993, on the occasion of the XIII FIT World Congress in Brighton, TEPIS was admitted to the International Federation of Translators, and in May 2010 – to the European Legal Interpreters and Translators Association.

The TEPIS bulletin is designed for its members whose number has recently reached 831. It reports on current events and vital issues affecting the profession.

IN THIS ISSUE:

- Amendments to the Code of Penal Procedure including rules for reimbursement of travel and other expenses to translators participating in criminal proceedings
- TEPIS statement against the possibility to lower qualifications of candidates for sworn translators after an intended deregulation of this profession and an answer of the Ministry of Justice promising consultations with TEPIS in the process of deregulation.
- Repetitoria and Workshops for Legal and Specialized Translators held in Warsaw, Białystok, Szczecin, Sosnowiec, Kraków and Wrocław in 2012
- A report on the activities within the framework of the TRAFUT project with the participation of TEPIS.
- A report of the Professional Accountability Board of Sworn Translators at the Minister of Justice on their activities in 2012
- On problems of police and court interpreters in England 2012-13

POLSKIE TOWARZYSTWO TŁUMACZY TEPIS
ul. Krasińskiego 16 lok. 134, 01-581 WARSZAWA
Tel. +48 22 8394952 * Fax +48 22 8394952 * Email: tepis@tepis.org.pl
Website www.tepis.org.pl KRS 0000077499
Konto nr 46 1020 1026 0000 1502 0117 5983. PKO BP II O/Warszawa